

Biblioteca Centrală
Regională
Kum-dooam-Deva

Stăpîna fabricii

Fotografie de Eugen IAROVICI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

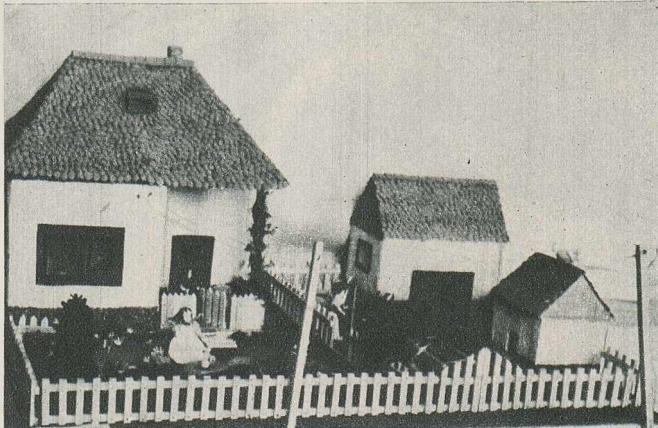
FLACARA

Nr. 23 (159) — 7 iunie 1958

În acest număr:

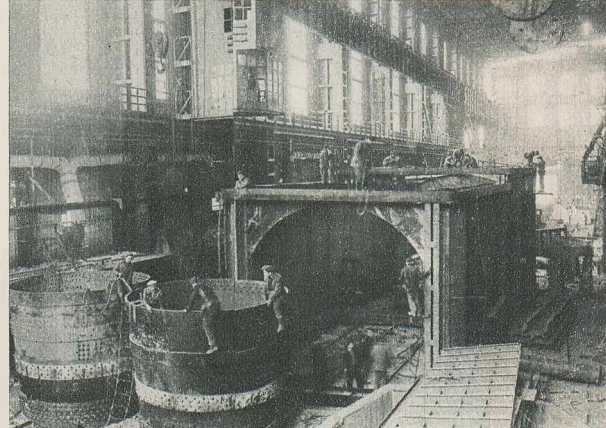
- Pag. 4-5 — Acum zece ani — fotoreportaj de C. Bozbici și E. Iarovich
 — Istorice jobene — poezie — de Mihai Cosma
 Pag. 6-7 — Japonia împotriva morții (III); „Clopotele de la Nagasaki” — note de drum — de Eugen Jebeleanu
 Pag. 8 — Vapoare în loc de bărci — reportaj — de F. Urseanu
 — Superba Dunăre — poezie — de Horia Aramă
 Pag. 9-10 — Prometeu — reportaj — de Grigore Mihai
 — Al treilea creier
 Pag. 11 — Un patron modern — reportaj — de Ilarie Murgu
 Pag. 12 — Prezențe românești peste hotare
 Pag. 13 — Scrisoare din S.U.A.: „Cînd zeli Wall-Street-ului oferă „supape de siguranță” — de Albert Kahn
 — Jacqueline și Abdel-Kader — de Andrei Bart
 Pag. 14-15 — Cine știe... câștigă! — fotoreportaj — de Jack Berariu, Florin Șerban și Aurel Mihailopol
 — Firul de păr alb — poezie — de Fan-Pin
 — Balerina — poezie — de Kara Seiflier
 Pag. 16 — Soborul păpușilor
 — Interviuul nostru: „Cu Perahim despre coperte”
 Pag. 17-18-19 — Prin cafenelele literare de altădată — de Bogdan Varvara
 — Farul 4 (Capitolul V) — roman — de Maria Roman
 Pag. 20 — „Mondena” și „Melomanul” — schițe — de Liviu Maior
 Pag. 21-22 — Cu Ioana Radu, între noi femeile... — reportaj — de Silvia Roșculeț
 — Piesaje pe mătase... — de Viorica Filipoiu
 Pag. 23-24 — Joc; sfaturi practice; filatelie; de vorbă cu medicul; publicitate
 Pag. 25 — Sport
 Pag. 26 — Decadă nouă, prieteni vechi — de M. Mirza
 — Pe țărmul mării — poezie — de Ellen Niit
 Pag. 27 — În jurul globului

PRIVIȚI CU NOI!

DIN SEMINȚE de floarea-soarelui și din bețe de chibrituri „elevii” Grădiniței de copii nr. 15 din Arad au construit macheta unei gospodării țărănești.

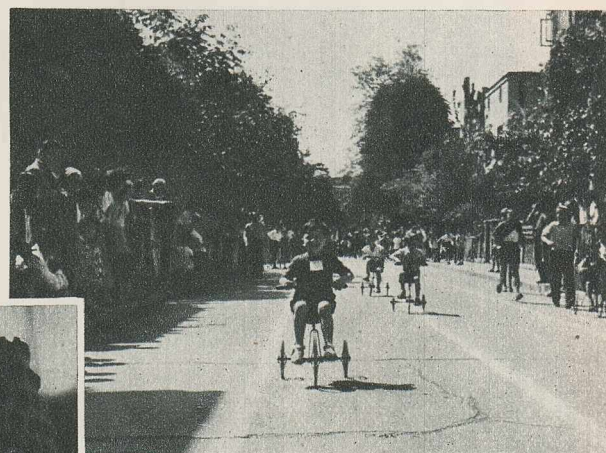
Fotografie de L. WEISS

OALE se numesc aceste gigantice vase care întrec de cîte ori înălțimea unui om. Dar sînt oale speciale, de șarje, care intrat de curînd în funcțiune, transportînd metalul fluid al n oțelării de la Hunedoara.

← DUMINICĂ 25 MAI A. C., împlinindu-se un an de la moartea lui George Bacovia, a avut loc dezvelirea plăcii memoriale de la locuința poetului.
 Cu acest prilej strada Frâșinetului — unde se află casa poetului — a luat numele de strada George Bacovia.
 În fotografie: camera de lucru a lui George Bacovia.

↑ TĂTENȚIE LA START, COPII! Este vorba de tradiționalele întreceri care au loc în fiecare an în preajma zilei de 1 Iunie. În fotografie, puteți vedea un aspect de la fa răională a acestor întreceri, care s-au bucurat de un număr de spectatori.

URA! VINE VACANȚA MARE! În fiecare an elevii toate vîrstele o întîmpină cu entuziasm și bucurie, școala Gh. Lazăr din București ei au ținut să „morte” zecă-vestea și pe zidul clădirii.

Fotografie de AL. FLORES

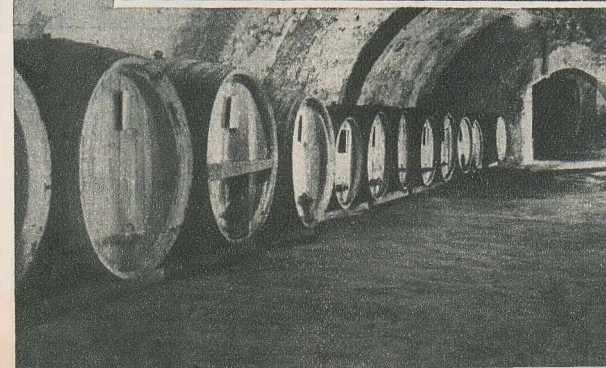

COIF DE AUR SCITIC, găsit la Poiana (reg. Rloești). Piesa se află expusă în Muzeul de anti-chități din Capitală.

← STATUETE ȘI BIBELOURI din faianță, modelate de mîna meșteră a lui Arpád Fekete de la fabrica „Faianța” din Sighișoara, vor lua în curînd drumul magazinelor de specialitate.

UN AUTOBUS MODERN ar putea circula în voie între șirul de butoaie și peretele hrubei ce se află de-a latul străzii Cetății din Brăila, între imobilele de la numerele 30 și 31, la 3 m sub nivelul solului... Hruba aceasta, înaltă de 4,75 m și lată de 6,75 m, face parte dintr-un sistem de subterane — vechi de cîteva sute de ani. Butoaiile sînt însă... din zilele noastre și aparțin întreprinderii „Vinalcool”-Brăila, care folosește străvechea hruabă în scopuri pănicioase: depozit de vinuri! →

Fotografie de R. PETROVICI

25 de ani PACE

CORESPONDENȚĂ
DIN LONDRA

de Lionel W. WIDE

A doua zi după ce la Londra cepuse greva celor 50.000 de conducători de autobuse, în ziarul „Times” a apărut o fotografie înfățișând aspectul neobișnuit al Pieții Trafalgar. Această serie de ziaruri — oferă acum o vizibilitate perfectă automobilistilor, deoarece voluminoasele autobuse care o aglomerează de aici se află în garaj. „Poate — continuă ziarul — ar fi cazul să ne gândim acum la o soluție care să permanentizeze aceste avantaje pentru traficul londonez”. Firește, ziarul se refera la avantajele pentru cei care au automobile proprii... În fotografia publicată de „Times” nu apărea însă furnicarul imens de pietoni care se îndreptau grăbiți spre locul lor de muncă.

Cred că această reacție a ziarului conservator este într-o oarecare măsură tipică pentru felul în care presa noastră tratează principalele probleme la ordinea zilei. Nu nemulțumirea milioaneilor de conducători de autobuse, conștienți să declare grevă, îi preocupă pe anumiți comentatori, ci nemulțumirea posesorilor de limuzine și autoturisme că vizibilitatea străzilor s-a îmbunătățit!

Cam în același fel a reacționat presa de mare tiraj din Anglia față de propunerile făcute de recentă conferință de la Moscova privind încheierea unui pact de neagresiune între țările semnatar ale Pactului de la Varșovia și țările N.A.T.O. „Prezidentul Chartel O.N.U. — cauză să lasă din încurcătura purtătorilor de cuvânt ai posesorilor de muzine — sunt suficient de lare pentru a nu mai necesita să fie întărite prin noi pacte”. Pentru a nu merge totuși împotriva curentului opiniei publice, el a dedat la tot soiul de speculații menite să semene confuzie. Astfel se afirmă că „un pact de neagresiune ar putea fi util în cadrul unui acord general care — ar referi la ansamblul problemelor de fond actualmente în suspensie între Est și Vest”. Ceea ce înseamnă de fapt o nouă tentativă de a îngrămădi laolaltă noian de probleme pentru a împiedica destinderea internațională.

Dar oamenii simpli din Anglia au uitat că atunci când Harold MacMillan, primul ministru englez, dorea să consolideze pozițiile conservatorilor în apropiatele alegeri generale, a propus și însuși încheierea unui astfel de pact de neagresiune. Această propunere a fost dată imediat uitării sub presiunea S.U.A.

Exprimând adevăratele sentimente ale oamenilor simpli din Anglia, ziarul „Daily Worker” și intitulat, pe bună dreptate, corespondența din Moscova, „Stăruiește Pactului de la Varșovia propun pace pentru 25 de ani”. Există oare om de bună-credință care să nu pretuiască astfel de propuneri?

Iată ce a spus un docher din Londra, îndată după ce a citit relatările în legătură cu deciziile de la Moscova: „U.R.S.S. își retrage trupele din România... Armatele țărilor socialiste demobilizează un număr însemnat din efectivele lor. Aceasta nu este numai o dovadă de încredere în propriile lor forțe. Oamenii eliberați din armatele respective vor fi afectați muncii pașnice, iar progresul economic al acestor țări va face pași și mai mari”.

În general, omul de pe stradă așa cum i se spune în Anglia omului simplu, vede în Declarația țărilor socialiste încă o dovadă a dorinței lor de pace și înțelegere între popoare. Declarația este primită cu simpatie de toți englezii care în aceste zile își manifestă sub cele mai variate forme ostilitatea față de politica „războiului rece” și hotărârea de a lupta pentru zadărnicierea unui nou război, care ar însemna o îngrozitoare catastrofă nucleară. De aceea, în toată Anglia oameni care în general nu se interesează de politică participă acum la acțiunile tot mai viguroase pentru pace. Marșuri ale păcii la baza de cerce-

Una din recentele și impunătoarele manifestații ale populației engleze împotriva bombelor nucleare, pentru încheierea unui acord între Anglia, S.U.A. și Uniunea Sovietică.

La Moscova au sosit membrii trupei franceze de balet „Grande Opera”, care întreprinde un turneu în U.R.S.S. Iată-i pe artiștii francezi vizitând Kremlinul

șuri nucleare din Aldermaston, la baza americană din Brize Norton și alte manifestații similare sunt organizate de oameni cu cele mai diferite păreri politice, animați însă de dorința fierbinte de a face totul ca să scape de cosmarul nuclear. Iată ce mi-a spus văduva Hellen Hinder, croitoreasă, mamă a trei copii, participanta la marșul păcii spre baza americană Brize Norton: „Noi nu putem uita că din cele trei puteri care posedă arme atomice, numai U.R.S.S. — un stat membru al Pactului de la Varșovia — a luat hotărârea de a înceta unilateral experiențele nucleare. Atunci când este în joc viața copiilor mei și a milioaneilor de copii de pe suprafața globului, datorita mea de mamă și de englezoaică îmi cere să las la o parte grijile mele personale și să mă gândesc în primul rând la soarta omenirii. Tocmai de aceea, am venit aici”.

Felul acesta de a gândi câștigă pe zi ce trece tot mai mult mintile englezilor pentru care greva conducătorilor de autobuse nu este numai o problemă de „estetică urbanistică”

Chiar și după acordarea investiției lui De Gaulle, mil și mil de francezi au continuat să manifesteze pentru apărarea republicii, împotriva pericolului dictaturii militare.

ISTORICE JOBENE

Rătăceam posac printre dughene,
Într-un vechi și stranlu larmaroc —
O tarabă plină de jobene
Mă oprî — deodată — într-un loc.

Mici, mai mari, cu boruri ca de zgură,
Ca un stol de corbi croncănitori,
Arborînd sinistra lor gravură
Nu-și găseau de loc cumpărători.

Și deodată, nu știu ce-nțimplare
Mi-a stîrnit în minte vesel gînd:
Îmi părea că văd pe-un cîmp, spre zare,
Mil jobene luate ca de vînt.

Un talfun hidos de clopuri negre,
Mici și mari, goneau sub cer, în gol —
Un vîrtej ciudat, cum doar în febre
Poți trăi cu gîndu-n rostogol.

...Clipa asta-mi pare că-i legată
De un prag de vară, legendar,
Cînd izbirăm halta jobenată,
De bancheri, patroni și cămătari.

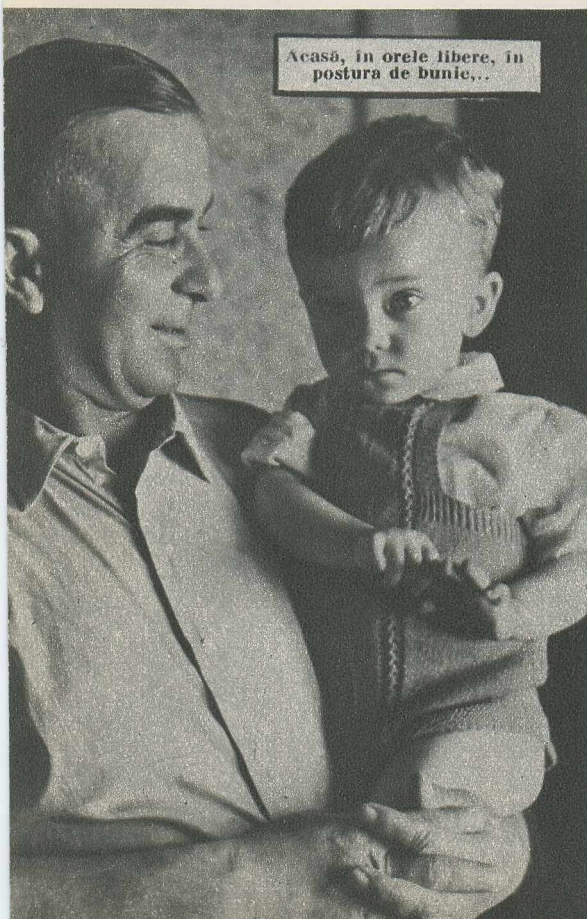
Fabricanți cu auru-n orbite
Și zarafi cupizi cu ochi de morți
Și-au văzut jobenele trîntite
Peste scări de marmură și porți.

Mătura un vînt imens din piață
Mușuroiul negrului Baal;
Val-vîrtej goneau în dimineață
Peste cîmp jobenele în val.

Și-a-nceput o zi cu zori senine,
Fără capăt zi de Cireșar —
Țara toată-atunci păși-n uzine
Cu cîreșe-n inimi ca de jar.

1958

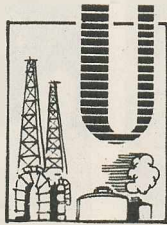
Mihail COSMA

Acasă, în orele libere, în
postura de bunie...

După zece ani

Fotoreportaj de C. BOZBICI (text) și Eugen IAROVICI (fotografii)

Un om, la vreo cincizeci de ani, străbate de o oră drumeagurile nebănuite de lung ale rafinării. De sus, soarele revarsă o căldură înăbușitoare, dar omul n-a bagă în seamă, cu toate că broboane de sudoare îl năpădesc. Merge cu încăpăținare prin praf și căldură, înfrîngîndu-și oboseala. E dator să vadă ce se întîmplă prin rafinărie, cum merg lucrările la construcția instalației de cracare sau la desalinizarea electrică...

De zece ani duce aceeași muncă plină de răspundere: aceea de director de întreprindere. Manea Ionescu a fost unul dintre miile de muncitori care în 1948 au luat parte la istoricul act al naționalizării. Emoționante au fost ceasurile acelea!

...Era seară și se îndrepta spre județana de partid. Nici nu bănuia că pașii îl poartă spre un destin nou.

— Mîine dimineață, o să preiei conducerea rafinării „Unirea” — îi spuse secretarul.

— Cum?...

Era zăpăcit și nu înțelegea nimic. „Cum, el, un maestru, să dirijeze uriașul organism industrial?... ”

— Mîine se naționalizează și trec în posesia statului toate întreprinderile industriale mari. E clar?

Totul se petrecea uluit de repede, așa că nici nu avu timp să se gîndească prea bine.

A doua zi: 11 iunie 1948. În cabinetul inginerului englez Wilson, liniște de mormînt. Lăsat ușor pe spate, Wilson privea grupul de muncitori în frunte cu maestrul șef Manea Ionescu.

— Și ce vreți să spuneți, domnule Ionescu, prin naționalizare? — întrebă englezul.

— Nimic mai mult decît că acestea sînt bunurile poporului român, ale celor ce muncesc și, așa fiind, se cuvine să le gospodărim noi înșine.

Englezul îl privea consternat.

— După cît înțeleg... trebuie să plec.

— Da... și chiar acum...

... Au urmat nopțile de insomnie. Ca din pămînt se iveau mii de probleme ce trebuiau rezolvate. Apoi veniră și zilele pline de bucurie, de muncă rodnică: se măriră halele, se construi un pod rulant pentru grănice etc. Așa s-au petrecut lucrurile la început...

Apoi, din anul 1950 pînă în 1955, fostul maestru de la „Unirea” este numit director, rînd pe rînd, la mai multe unități: unitatea de investiții din cadrul petroliferiei „Muntenia”, Rafinăria nr. 3, Trustul de prelucrare a țiteiului... Din 1955, este directorul Rafinării nr. 1 din Ploești, loc unde cu 88 de ani în urmă muncea ca simplu lucrător.

Cu prilejul acestui fotoreportaj, i-am pus directorului Manea Ionescu o întrebare:

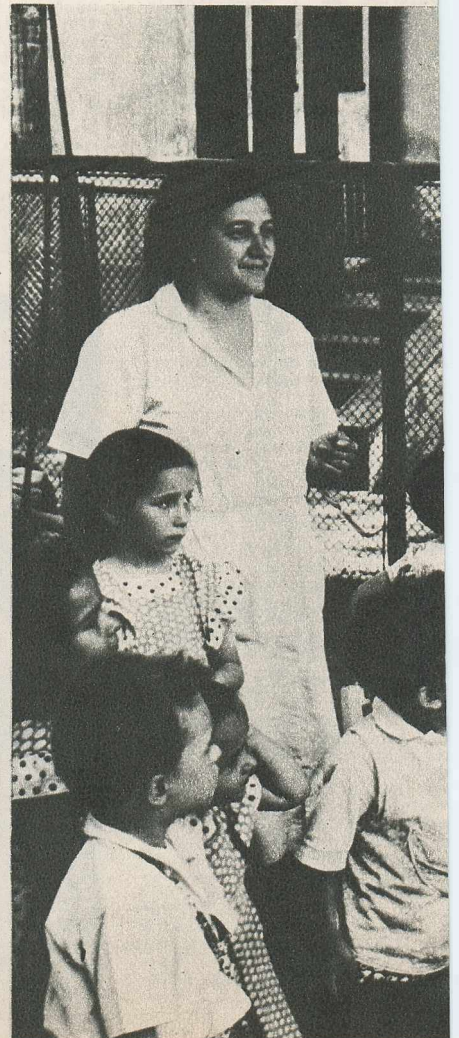
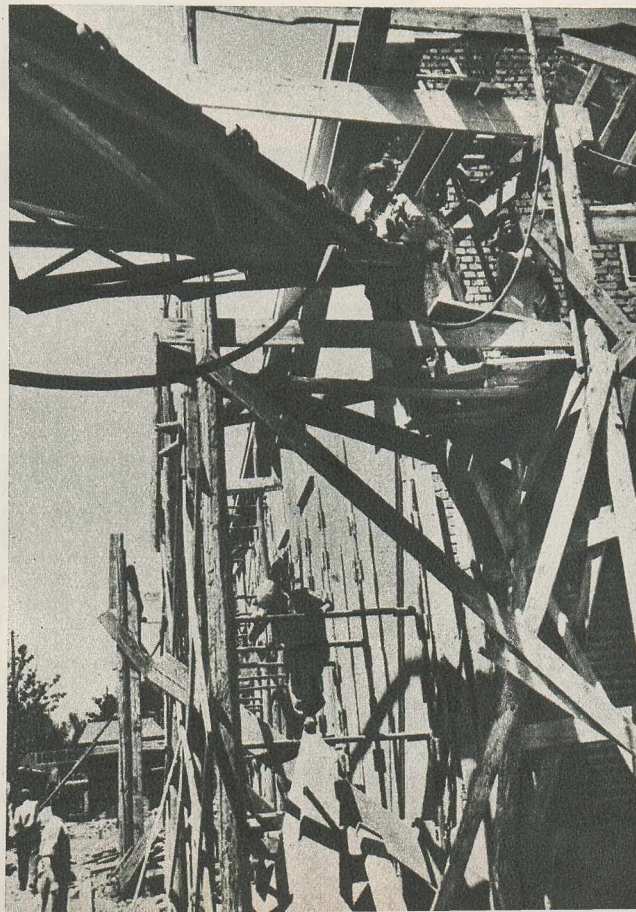
— Care a fost problema cea mai grea pe care a trebuit s-o rezolvați în cei zece ani de directorat?

— Nu una de producție. Procesul tehnologic îl cunosc de pe vremea cînd eram lucrător. Cea mai multă bătaie de cap mi-a dat-o... contabilitatea! Ca să nu semnez o hîrtie fără să știu ce reprezintă ea în fond, am fost nevoit să învăț contabilitatea și planificarea.

Aceasta fusese cea mai dificilă problemă a ultimilor zece ani. Și acum, iată cîteva imagini din viața de toate zilele a directorului Manea Ionescu.

Pînă și fiii muncitorilor îl cunosc pe „nenea directorul”. El le face uneori vizite la cămin și se interesează de viața lor →

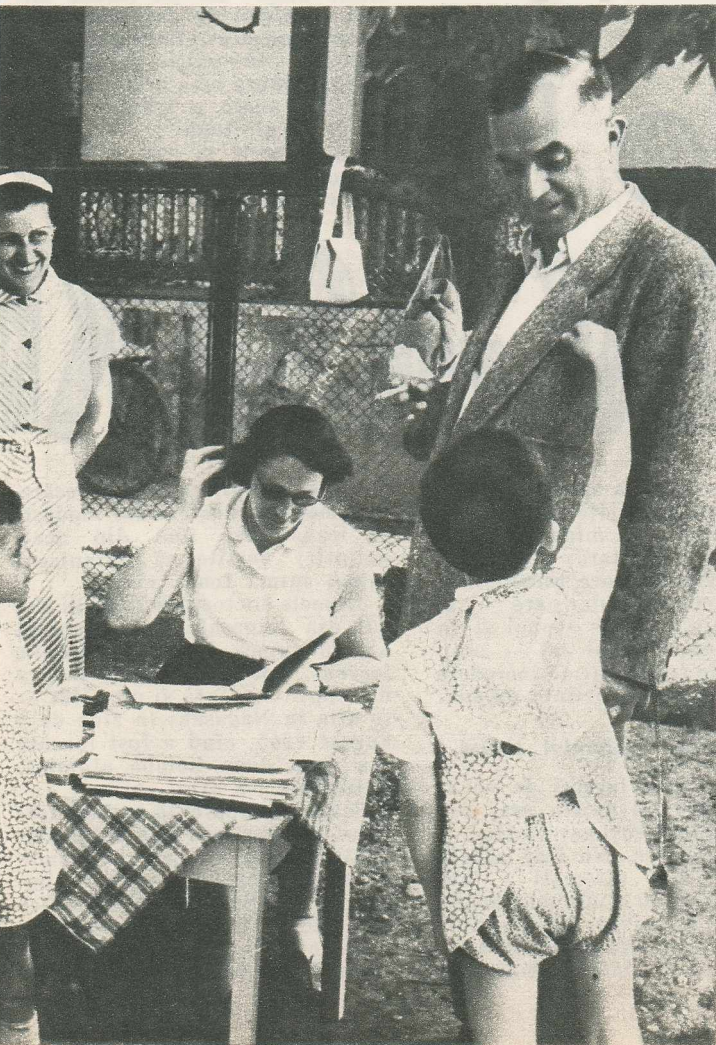
„Totdeauna m-am străduit să creez condiții cît mai bune de trai tovarășilor care lucrează în rafinărie” — ne spune directorul Manea Ionescu. Peste 800.000 de lei s-au cheltuit pentru construcția și amenajarea unei clădiri-dormitor, în care vara aceasta se vor muta o sută de tineri necăsătoriți! ↓

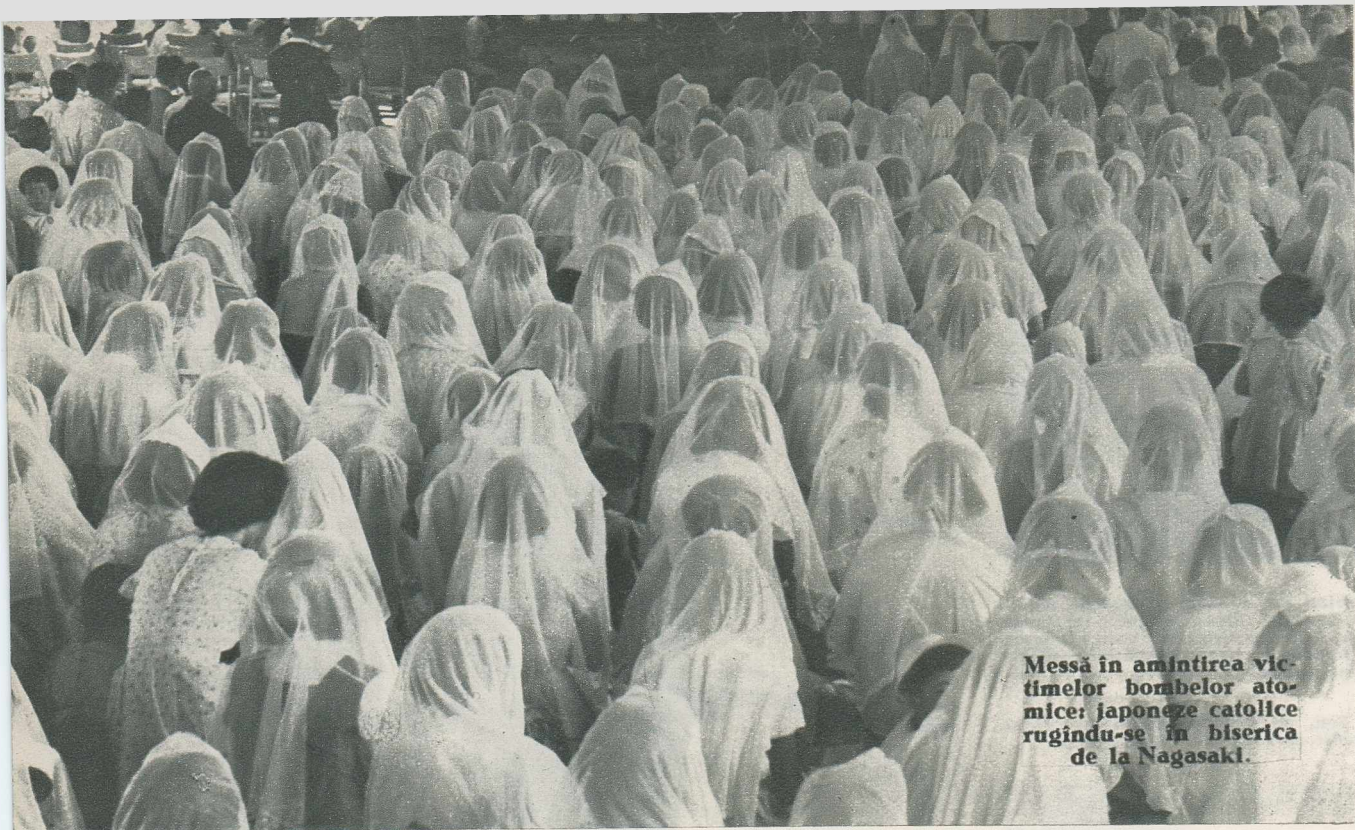
Nu e treabă ușoară să fii director. Oricât de mărunț și aparent neimportantă ar fi problema, trebuie să o cunoști. Uneori ședințele îți răpesc mult timp, totuși ele sînt laborioase... Iată-l pe directorul Manea Ionescu discutînd, în cadrul sfatului tehnic al rafinăriei, problemele investițiilor cu caracter social.

Un dar pentru tovarășul Kim Ir Sen, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o la Rafinăria nr. 1, însoțit de tovarășul Chivu Stoica.

Sînt patru ani de cînd Manea Ionescu este director la Rafinăria nr. 1 din Plocești. În acest rîstimp, s-au montat noi instalații menite să ridice producția. Actualmente se desfășoară mari lucrări pentru punerea în funcțiune a unei uriașe instalații de cracare și a unei de desalinizare electrică. În fotografie: directorul a venit să controleze noul cazan IPROM instalat.

Messă în amintirea victimelor bombelor atomice japoneze catolice rugându-se în biserica de la Nagasaki.

JAPONIA

IMPOTRIVA

MORTII

(III)

Clopotele

— note de drum —
de Eugen JEBELEANU

Amintirile își au viața lor. Ele ne populează sufletul și le simțim uneori venind fără voia noastră, ca niște umbre ce de-abia alunecă pe undeva, pe un fundal atât de uitat, încât te întrebi

dacă nu cumva aparțin altui om; alteori învie datorită unui efort de voință, ca să dispară o dată cu epuizarea efortului. Sint însă, în afară de amintirile-umbre și de amintirile-copii ale unei sforțări de voință, amintiri care nici nu te părăsesc, nici nu le poți părăsi. Ele sint cu tine, fac parte din tine și — deci — nici nu se mai poate spune că te însoțesc. Se poate spune oare că singele care-ți pulsează în artere te însoțește? Sau că hătăile inimii tale te însoțesc?

Zilele și nopțile petrecute în Japonia, ca delegat al Comitetului de luptă pentru pace din R.P.R și al Organizației internaționale a ziaristilor la conferința împotriva bombelor nucleare, mi-au lăsat asemenea amintiri.

★

Trenul care ne ducea spre Nagasaki se oprise în gara localității Haiki.

...Noapte, sunete ritmice de tobă. În fruntea populației care ne primea — preoții budiști. Rași în cap, în picioare cu sandale de lemn, drapați în mătase galbenă. Alături de ei, grupuri de tineri: preoții de mîine. Rași și ei în cap și foarte gravi. Bat cu niște bețișoare într-un fel de tamburine. Bat în tamburine și cîntă cu toții un cîntec. Cîntecul e monoton și straniu, vocile guturale. Întreb pe interpret ce fel de cîntec este cel intonat. „Un

cîntec sacerdotal — mi se răspunde — pentru izbînda păcii“.

Dar în gară ne primesc nu numai preoți, ci și valuri compacte de cetățeni de toate condițiile sociale și de toate credințele politice. „Nici la Hiroșima, nici la Nagasaki — ne explică orice japonez — bombele n-au ales. Curios, dar așa e: bombele atomice n-au simțit vîzului; ele au ucis fără alege, și pe oamenii săraci, și pe cei bogăți“.

În gara localității Haiki, așadar, înainte de a ajunge la Nagasaki, ne întîmpinau pe noi, delegați ai țărilor din întreaga lume, preoții budiști. Preoții erau budiști, iar noi, delegații, eram de toate confesiunile, și unii de nici un fel de confesiune. Aceasta nu ne împiedica să ne simțim foarte aproape unul de altul.

Dar în gara aceea veniseră să ne salute nu numai preoții înveșmîntați în auriile lor togi de mătase. Erau și valuri dese de cetățeni. Cîntau și cetățenii un cîntec un pic straniu, dar cit de nobil, zguduitoare pînă la lacrimi și în care — fără să fi cunoscut un cuvînt japonez — simțai vi-
brînd o hotărîre, aș spune aproape feroce.

Preoții budiști cîntau cu vocile lor monotone, guturale; bețișoarele loveau tobele ritmic și — alături de cîntecul preoților și depășindu-l prin amploare — răsuna cîntecul cunoscut în întreaga Japonie: „Niciînd a doua Hiroșimă!“ „Nu vom lăsa să se repete!“

Preoții intonau o rugă pentru pace și ceilalți cetățeni un cîntec-legămint de luptă — dar amîndouă cîntecele erau cîntece de pace, cîntece invocînd pacea și în care răsuna jurămintul de a o apăra.

...Cînd trenul s-a pus în miș-

care, alunecînd mai departe, spre Nagasaki, am auzit un ropot de sandale de lemn. O femeie mai în vîrstă, îmbrăcată în kimonou, s-a apropiat de fereastră și a început să vorbească precipitat. „Știu — mi-a tradus interpretul cuvintele japonezei — știu că veniți de la foarte mari depărtări. Vă mulțumim, vă mulțumim... în numele nostru și al celor pe care nu-i mai avem...“

Nici glasul acela, nici privirea femeii, nici felul în care ne-a salutată, punîndu-și palmele pe genunchi și închinîndu-se pînă la pămînt, nu pot fi uitate.

Nu-l pot uita nici pe acel preot,

șantiere navale din lume. Nici clădirea bisericii catolice, în preajma căreia misionarii au instalat un bazar pios, unde se vînd statuete de ghips, reprezentînd sfinți și madone: 100 de yeni sfîntul sau madona... Nici casa doamnei Butterfly, dominînd apele golfului, care — atinse de ultimele pensule ale soarelui — își schimbau miraculos culorile...

Vizitasem în cursul după-amiezii Palatul Național al Culturii, construit pe locul deasupra căruia a explodat cea de-a doua bombă atomică. E un edificiu cu mai multe etaje. De pe terasa lui, poți cuprinde cu privirea amfiteatrul orașului, îmbrățișînd cu muntii-i înverzîți golful. De acolo, călăuza ne-a arătat o casă: „Vedeți, acolo a trăit și a murit doctorul Nagai“.

Am coborît și am văzut, în aceeași liniștită după-amiază de august, casa doctorului Nagai.

de la NAGASAKI

care a început să alerge și el pe lîngă tren, rizînd din toți lungii-dinți, luîndu-mi mîna și strîngîndu-mi-o tare-tare, și spunîndu-mi cuvinte pe care, bineînțeles, nu le pricepeam, dar care — am simțit atît de bine atunci și la fel de bine simt și azi — erau cuvinte de speranță, de încredere și de adîncă solidaritate umană.

Testamentul doctorului Nagai

...Sînt atîtea lucruri de văzut la Nagasaki, al doilea oraș din lume (după Hiroșima) victimă a bombei atomice. Nu însă aspectele cele mai pitorești — ale naturii — mi-au rămas mai adînc întipărite în minte. Nici portul, care de altfel este măreț și adăposteste unul din cele mai mari

E o casă simplă, o casă oarecare. De imaginea acelei case modeste se leagă însă una din acele amintiri sortite să dăinuiască într-o inimă toată viața.

Numele doctorului Takashi Nagai din Nagasaki este cunoscut azi în lumea întreagă. Catholic fervent, doctorul Nagai, tată a doi copii — o fată și un băiat — se afla la Nagasaki în ziua de 9 august 1945, cînd a fost lansată cea de-a doua bombă atomică. Catastrofa i-a răpit soția.

Scăpat în aparență teafăr, doctorul Nagai a murit în 1951, victimă a bolii atomice. Victimă, dar și erou, căci — pentru a lîmpezi și mințile cele mai sălbatice — doctorul Takashi Nagai a lăsat, scrise cu mîna-i de bolnav condamnat la moarte, cîteva docu-

ente științifice și umane (mai es umane), zguduitoare. Cărțile rise în cei șase ani pe care doctorul Nagai i-a mai trăit după catastrofă, în chinuri, sînt semnale de alarmă ale unui savant și le unui om care au trăit Infernul. „Părăsindu-mi copiii...”, se intitulază cea din urmă carte a... „Clopotele de la Nagasaki” este alta.

Niciodată mesajul cuprins în „Clopotele de la Nagasaki” n-a fost mai actual decît în aceste zile cînd, încă o dată, Uniunea Sovietică dă semnalul, pentru salvarea umanității de la catastrofă.

Observator scrupulos, conștiință profesională exemplară, doctorul Nagai a trăit catastrofa ceas în ceas și clipă de clipă.

Infernul

Cînd avionul american, un B-29, lansa bomba, doctorul Nagai se afla într-una din odăile de la deasupra dispensarului în Nagasaki. Clădirea fu distrusă — însă doctorul scăpă ca prin minune. „Rănit în regiunea ochilor — povestește el — crezui că începuse să hemoragia porne în globurile oculare și mă orbea; dar, curînd, însă, îmi dădui seama că mai puteam să-mi mișc ochii. Constatînd că n-am orbit, reazai pentru prima dată oroarea situației mele: clădirea trebuia să se fi prăbușit în întregime și eu eram îngropat de viu”.

În acest timp, dezastrul ia proporții fantastice. Izbutînd să se sculga de sub dărîmături,

doctorul Nagai aleargă în ajutorul victimelor.

Și autorul „Clopotelor de la Nagasaki” povestește mai departe: „Trecuseră douăzeci de minute de la explozie. Întregul cartier Urakami ardea cu flăcări uriase. Chiar și centrul spitalului ardea. Dar aripa de răsărit, de-a lungul colinei, sta încă în picioare. Însă nu mai exista nici material, nici personal; nu puteai face altceva, decît să lași să se propage incendiul și să contempli oribilul spectacol: trupuri goale continuau, clătîindu-se, împiedicîndu-se, să urce colina, spre a scăpa din pîrjol. Doi copii trecură tîrîndu-și părintele mort. O femeie tinăru fugea, strîngînd la sîn un copil decapitat. Doi bătrîni urcau, ținîndu-se de mină. O altă femeie, cu veșmintele ce s-aprinseseră deodată, se rostogoli la poalele colinei, ca un ghem de foc. Un bărbat, care-și pierduse mințile, dănuia și cînta pe un acoperiș, înconjurat de flăcări...”

Pe de altă parte, căldura de 9.000 de grade, stîrnită de fenomen, arse totul în cale. Iar schije de bombe, căzînd sub forma unei ploii de metal incandescent, provocară pretutindeni incendii”.

Supraviețuitori în aparență perfect sănătoși se prezintă doctorului și-l asaltează cu întrebări:

— Doctore, o fi din cauza suflului exploziei? Sînt bolnav și nu pot sta-n capul oaselor...

— Doctore, am fost îngropat de viu, dar nu m-am ales cu nici o rană. Cu toate acestea, azi am impresia că o să mor.

Copii japonezi, victime ale bombelor atomice.

Viata e frumoasă... copiii vor să trăiască.

Un om se afla la 1,5 km de departare de locul unde a explodat prima bomba atomică. Spina sa a devenit o plagă monstruoasă.

Eu insumi (relatează doctorul Nagai), cu prilejul turneelor mele de consultații, încercam simptome analoage... un fel de „rău de mare”: sîrșeală în întregul trup, dureri de cap, greață, vărsături, amețeli, slăbiciune...

Cunoșteam efectele razelor gamma și ale neutronilor. Știam, de asemenea, că aceste efecte nu se vedeau decît după o perioadă de incubație; neputința în care mă aflam, de a le prevedea exact, mă neliniștea.

„Iată, așadar—îmi spuneam—că un nou fel de boală a fost născocit de însuși omul”.

Doctorul Nagai își mai poate pune suflul și știința în slujba bolnavilor vreo două luni. Asta — între 9 august 1945, ziua bombardamentului de la Nagasaki, și sfîrșitul lui septembrie al aceluiași an. Pe urmă, cade la pat pentru ca — după cum el însuși scrie — „să nu mă mai ridic niciodată”.

Clopotele bat pentru pace

„Clopotele de la Nagasaki”, cartea doctorului japonez martir și erou, va rămîne însă. Ea e un document zguduitor, avertisment și îndemn la solidarizarea tuturor oamenilor cinstiți pentru împiedicarea unor catastrofe infinite mai mari.

Am ascultat acele clopote în

zilele petrecute la Nagasaki. Clopotele sunau în amintirea sutelor de mii de victime ale bombardamentelor de la Hiroșima și Nagasaki. Era, în sunetul lor grav, multă jale pentru cei morți. Cei vii descifrau însă, în graiul clopotelor, cuvîntul speranței și îndemnul încrederii în forțele cinstite ale umanității.

Forțele cinstite ale umanității, sutele și sutele de milioane de oameni de pe fața întregului pămînt, au nevoie, mai mult decît oricînd, de pace. Ele vor să asculte clopotele legănînd pe întinșurile planetei noastre un cîntec al păcii, al unei păci adevărate în care să nu se mai fabrice bombe atomice, ci creșe, universități, palate ale culturii și bălăne pentru copii, așa cum erau cele care se înălțau la Nagasaki, în ziua în care — alături de zeci de mii de oameni din Japonia și din întreaga lume — priveam grandioasa Stație a Păcii din Nagasaki.

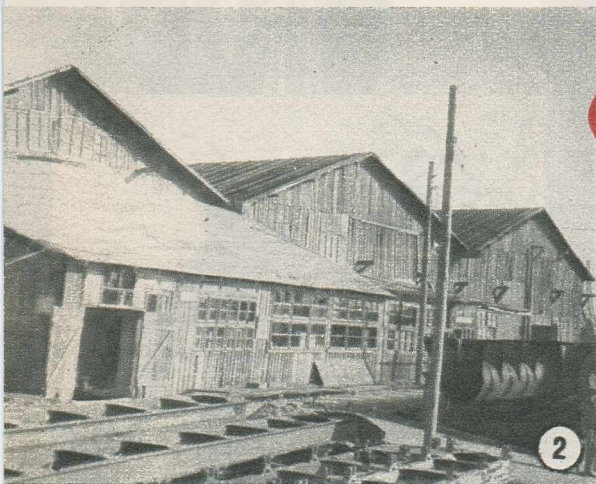
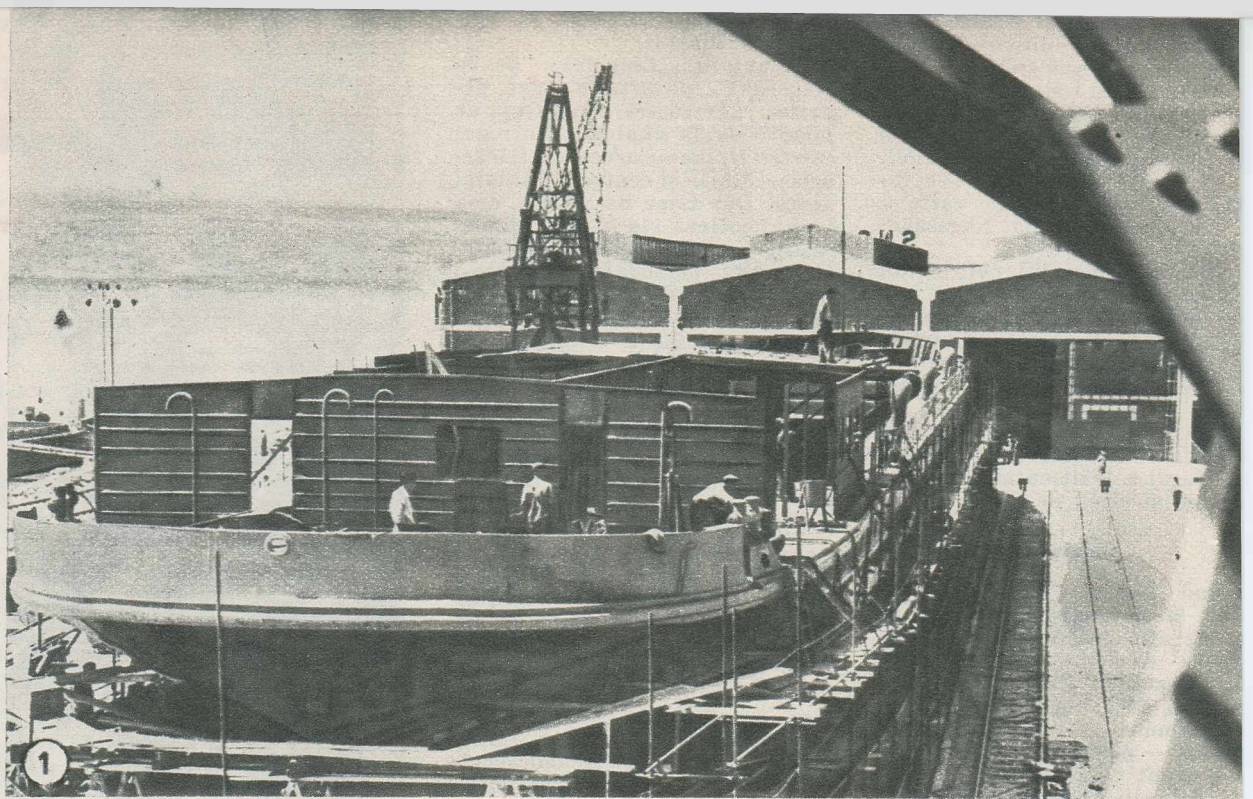
Hotărîrea Uniunii Sovietice de a înceta unilateral experiențele cu armele atomice și cu hidrogen este salutată de oricare om care iubește copiii, soarele, primăvara, viața.

Clopotele de la Nagasaki, împreună cu toate clopotele umanității cinstite, împreună cu toate aceste sute de milioane de mici clopote vii care sînt inimile omenității, o salută.

VAPOARE în loc de BARCI

— reportaj —
de F. URSEANU
Fotografiile autorului

La două ore depărtare de București, se construiesc vapoare. În dreptul Olteniței, în ultimii zece ani, o porțiune din malul Dunării a luat înfățișarea caracteristică marilor șantiere navale.

Din totdeauna, în timpul iernii, micul port danubian era închis navigației; în celelalte anotimpuri era vizitat — la ore fixe — doar de navele poștale ce făceau curse în susul și în josul Dunării, sau de șlepuri remorcate, oprite temporar pentru a-și lua caricul de cereale. Dar în ultimii ani portul acesta mic și pitoresc, în condicile cărui se-nregistrau doar bărcile pescarilor, și-a schimbat cu totul fața.

Nici n-au visat cei din Oltenița că vor ajunge constructori de vapoare. Sute de pescari, care până nu demult umblau după știucile și crapii din Dunăre, au abandonat lotca și au pus mâna pe ciocan și pe dală, apoi pe seule moderne și mașini-unelte, devenind constructori de vapoare. Nici unul dintre acești foști pescari de pe malul fluviului nu și-a făcut ucenicia în faimoasele șantiere navale de la Genova; totuși, de câțiva ani, multe remorcare, vase de pescuit, șlepuri până la o mie de tone, iar în ultimul timp moderne motonave de 2.000 tone și ambarcațiuni de tot felul au ieșit din mfinile lor și plutesc, fie pe apele noastre, fie pe ale unor fluvii și mări îndepărtate. Repetăm: numai în zece ani. Adică în anii care au trecut de la naționalizare.

Am exagera dacă am spune că printre actualii constructori de nave nu au fost și oameni de meserie, meșteri care în ultimii ani au îndrumat masa mare a lucrătorilor, veniți din diferite profesii și indeletniciri, spre o treabă care a fost și a rămas meserie aleasă.

1. Până la 11 iunie, în cinstea împlinirii unui deceniu de la naționalizare, această motonava de 2.000 tone, aflată în construcție, va pluti pe fluviu.

2. Așa arătau „șantierele navale” din Oltenița, înainte de naționalizare.

3. Și iată, după zece ani numai, o singură hală a lor.

Dar cine sînt meșterii de azi, din Oltenița? Nici unu n-a urmat vre-o școală de specialitate înainte; dacă e au prins bine meseria, treaba aceasta s-a întîmplat abia cînd, prin naționalizare, după 11 iunie 1948, s-au creat condiții și pentru dezvoltarea lor, și pentru dezvoltare șantierului pe care lucrează acum. Am în față un număr de fotografii care reprezintă cele mai variate aspecte ale șantierului de azi, precum și o fotografie de acum zece ani, așa cum a fost surprins șantierul și de naționalizare, și de obiectivul unui fotograf amator...

Iată-o: niște magazii vechi, necorespunzătoare, din scinduri, vara copleșitor de călduroase, iar adevărat ghețării, proprietate a unei „societăți anonime”. Ac munceau în condiții grele 132 de oameni, la fabricare sau repararea unor bărci mai mici sau mai mari. Se luera cu huria și se mîncea o dată pe zi, fie pe digul Dunării, fie pe vreun pietros din curte. Unii dintre cei care au supraviețuit condițiilor de muncă și de viață oferite de acționarii din trecut sînt meșterii de care vorbeam mai sus, cei care au transformat mult pescari din bălțile Dunării, în constructori de vase. Ion V. Cristea, traktor și constructor de nave în vechi și rudimentara întreprindere a „societății anonime” de altădată, este acum directorul modernului șantier naval de la Oltenița. Este director din ziua cînd vechi șandrama a intrat în proprietatea statului — și director a rămas și în ziua de azi, cînd șantierul e o întreprindere mare și modernă. Sub ochii acestui om modest și activ, sub îndrumarea lui, an de an, de la naționalizare încoace, un maidan cu câteva magazii s-a transformat într-un mare șantier naval. În ziua cînd l-am vizitat pentru prima dată, l-am găsit într-o ședință. Nu o ședință cu oamenii de pe șantierul său, ci cu oaspeții din Giurgiu, port mărilor și cu tradiție. Veniseră aici giurgiuvenii să învețe cum să construiască și ei vapoare. O dată cu ei, am trecut prin vastul platon de asamblare a vaselor, prin atelierele utilitate modern, de la turnătorie la secția de încluziere electrică, de la timplăria mecanică, unde se fabrică mobila elegantă a unui vas, pînă la atelierele în care se confecționează gîngășele instrumente de bord necesare navigației. Zeci de strunguri, raboteze, ciocane pneumatice, poduri rulante și compresoare, parte în ateliere separate, parte în două nouă hală, care măsoară în suprafață 4.000 metri pătrați. Printre mașini, am întîlnit și muncitori vechi, dintre acei care au pus temelia șantierului naval, dar și constructori de vapoare mult mai tineri în meserie. Constantin Chioșca este șef de echipă la lăcătușerie. Și el a apucat vremea patronilor. Acum, pentru cele suferite, se... răzbură: în ultimii zece ani a scos zeci de lucrători calificați. Meșter nititor a ieșit și fostul pescar Grigore Chiricea, care abia acum șase ani a părăsit lotca și, împreună cu fiul său Gheorghe, care atunci avea 23 de ani, a venit să construiască vase. Ca și el, un alt fost pescar, Tone Slujitor, este astăzi ștefător, și încă fruntaș!

Așa s-a trecut de la lotcă, la construcția de vase.

Superba Dunăre

Ca într-o palmă tăiată de linia vieții,
În inimă calea Dunării mi-am încrustat.
Iată-o adolescență, senină, curată,
Din stîncă în stîncă pășind, plină de liniște.

Dar labirintul de piatră și codri o sperie.
Imperturbabile porți calea i-așin.
Unde-i ieșirea? Se zbate plină de patimă,
Însîngerîndu-și picioarele-n lespezi ascunse.

E tinerețea. Mari întîlniri o așteaptă.
Jiul cel oacheș apare, și Oltul bălan.
Cu-ndărătnicia lor de fii ai pădurii
Se năpustesc și o sugrumă de dragoste.

Frumoasa-și continuă mersul mai gînditoare.
Descoperindu-și în inimă noi duișii
Pentru-un ostrov pe care îl mîngîie-n treacăt,
Pentru o pasăre care-o sărută din zbor.

Noi voluptăți presimte în lenea crescîndă.
Ca pe-un divan oriental se întinde pe bălți,
Cu un nesaț suprem, cu vibrații grave.
C-o gelozie crudă, de adolescent.

Căci se vestesc îngrijorările anilor:
E cotitura cea mare, venind implacabil.
Maturitatea superbă, scînteietoare,
Trădează întiile gînduri ale sfîrșitului.

Pe nesimțite, Dunărea curge spre mare.
E în amiaza splendorii și măreției,
Lutul fertil prefăcîndu-l în țară de basm
Cu-mbrățișarea ei imensă și darnică.

Iată, coboară negura bătrîneții.
Dunărea însă refuză giulgiul de ceață.
Ea se aruncă adînc și puternic în mare,
În apogeul dragostei și măreții.

de Hora ARAMĂ

PROMETEUL

— reportaj —

de Grigore MIHAI

Fotografii de M. PAIUC

Witul prometeic, transmis omenirii din generație în generație prin scînteia smulsă din focul cel veșnic al Soarelui, a fost cîntat pe toate meridianele pămîntului. Am ascultat o simfonie Prometeu, am citit versuri înalte eroului, am văzut picături și sculpturi. Nu cunosc însă un reportaj despre Prometeu. Este poate o lipsă de modestie partea mea, că îmi propun înălțur această lacună, dar știu că nici unul dintre colegii mei până mai mălastră nu s-a gîndit încă să o facă, mă abțin dintru început, de jumătate de vină.

— Șădar...

În reportaj despre Prometeu

Pe Prometeu l-am cunoscut de doi ani în urmă, la Galați. Într-un fapt, mi-a spus că se numește Simion, dar nu mai încap aici să încerc să mă amănesc. Voia să rămînă incognito, cînd sub înfățișarea unui om de rînd, pe stradă, la restaurant sau acasă, Prometeu devenea el însuși doar în hala laminorului, în fața unei table subțire, unde n-aș putea să văd că lucrează, ci mai degrabă în fața unui oficiu zilnic, în afara sîrbătorilor legale...

O hală în care lumina zilei se transformă în întuneric — atît de violent te izbea strălucirea metalică a gurilor cuptoarelor. „Păzea!“ — se auzea un gîmgeț din beznă și, ca o nălucă, un om despuiat pînă la brîu trecea în goană, trăgînd după el, ca un cățel în lesă, o bucată de metal roșu. În drumul lui, el nu se dădea cu deferență la nimeni.

Preceea majestatea sa focul! Singurul care rămînea nemişcat, singurul care îl aștepta cu ochii încordați sub pielea lui de sudoare, era Prometeu. El nu mai putea fi dubiu. Simion era un pseudonim. Încovoindu-se cu o mișcare ascuțită, Prometeu smulgea fierul fieros, îl juca o clipă în clește, apoi îl înălțea umerilor, cumpănindu-i parcă greutatea și, lăsînd-l apoi pradă foamei neostoite, îl ridică în sus, ca într-o închinăciune unui rit barbar. Sus apărea o mlație. Un nou efort, o nouă mișcare mlădioasă și precisă, și tabla se deosebea încă o dată prin căjă. Rolul viu, orbitor, al metalului incandescent se încheia, ajungea la o domă vișine putrede și se stînea. Se născuse o foaie de tablă, bucățică de acoperiș deasupra unui leagăn, o cratiță care ascundea mîncarea preferată a unui om nîmțit infometat de la lucru...

Ei, bine, pentru aceste lucruri mărunte, pentru aceste lucruri obișnuite, pe care cei mai mulți dintre noi, tocmai datorită simplității lor, nici nu le considerăm ca fiind rezultatul unui

efort, Prometeu dădea opt litri de sudoare pe zi. Nu opt picături, ci opt litri!

Prometeu a plecat la școală

După vreo doi ani, l-am reîntîlnit pe Prometeu la Timișoara. Era neschimbat. Tot atît de modest și de sobru în hainele lui de oraș, doar că pe frunte i se săpaseră cîteva cute în plus și arăta puțin obosit. Bineînțeles că o ținea morțiș pe-a lui:

— Fii, omule, serios! Nu sînt nici un fel de Prometeu. Mă numesc Simion Iorga și atîta tot! Cum nu eram omul care să se lase „dus“ atît de ușor, el a rămas la ideea lui, iar eu la a mea. Ce făcea la Timișoara?

— Studia. Urma cursurile Politehnicii.

— Și cum merge?

— Ei... La început a fost afurisit de greu. Îmi venea să arunc în Bega toate: cărți, compasuri, caiete — și să mă întorc la laminorul meu.

— Și?

— N-am avut curaj. Între calculul vectorial și glumele prietenilor, parcă mai ușor de suportat era tot primul.

— Înțeleg...

— Și mai e ceva. Ai auzit ce se construiește acum la Galați?...

— Vorbești de laminorul cel nou?

— De cele trei laminoare noi. Păi, o să se compare astea cu vechitura care o știi, rămasă de la Auschnit? Gîndește-te că o să fie complet automatizate! Va fi nevoie de ingineri metalurgiști la Galați!

— Și acum te descurci mai bine?

— Acum mai m-am obișnuit. Lucrez 14 ore pe zi, asud mai rău ca în fața cajei de laminare, dar la ultimele examene am luat de două ori „foarte bine“.

— Atunci e într-adevăr foarte bine — conchisei. Data viitoare cînd ne vom vedea, ai să mă conduci poate să vizitez laminorul cel nou...

— Pentru asta, o să trebuiască să mai aștepti vreo trei ani, pînă termin.

— Nu-i nimic, am răbdare.

Prometeu s-a ținut de cuvînt

Zilele trecute, cînd am vizitat laminorul „Nicolae Cristea“ din Galați, tovarășul Stoian, directorul întreprinderii, mi-a spus: — Te va conduce tehnologul de la laminorul nou.

— Mă scuzați, tovarășe director, eu am o veche cunoștință aici și aș prefera...

N-am apucat să spun ce aș prefera (lucru pe care dumneavoastră sînt convins că l-ați ghicit) și în birou intră Prometeu. Prometeu în carne și oase.

— Tovarășul Iorga... — încercă directorul să facă prezentările, dar își dădu seama că e inutil. Vă cunoașteți?

— De secole! Ce spun? De milenii! Dînsul e Prometeu!

— Nu te lași de ideile dumitale!

AL TREILEA CREIER !

S

-a născut la București un nou creier electronic. Al treilea. Această complicată mașină de calculat cu mijloace electronice a văzut lumina zilei acum, în primăvară, într-un laborator al Institutului Politehnic. Iar constructorii ei sînt doi studenți: Nelu Lupu și Sanda Lotru.

Tipul acesta de mașină electronică de calculat, așa-numitul „tip analogic” — cum este cunoscut în specialitate — a fost construit la noi pentru a doua oară. El poate fi utilizat în laboratoare, pentru rezolvarea problemelor tehnice sau științifice care cer calcule extrem de greu de dus la capăt pe alte căi — toate operațiunile făcîndu-se în câteva clipe; noul creier electronic poate fi, de asemenea, folosit cu succes în industria constructoare de mașini, precum și ca material didactic la cursurile de matematică. Ceea ce cu greu calculează un matematician în două ore, atunci cînd este vorba de soluții complicate, de ecuații diferențiale cu coeficienți variabili, „creierul” rezolvă în câteva secunde. Și este prima dată cînd constructorii unui astfel de „creier” sînt doar niște studenți.

Mașina a fost prezentată la sesiunea cercurilor științifice ale Institutului Politehnic. Recent, lucrarea a primit aprecieri unanime la conferința pe față a cercurilor științifice studentesti.

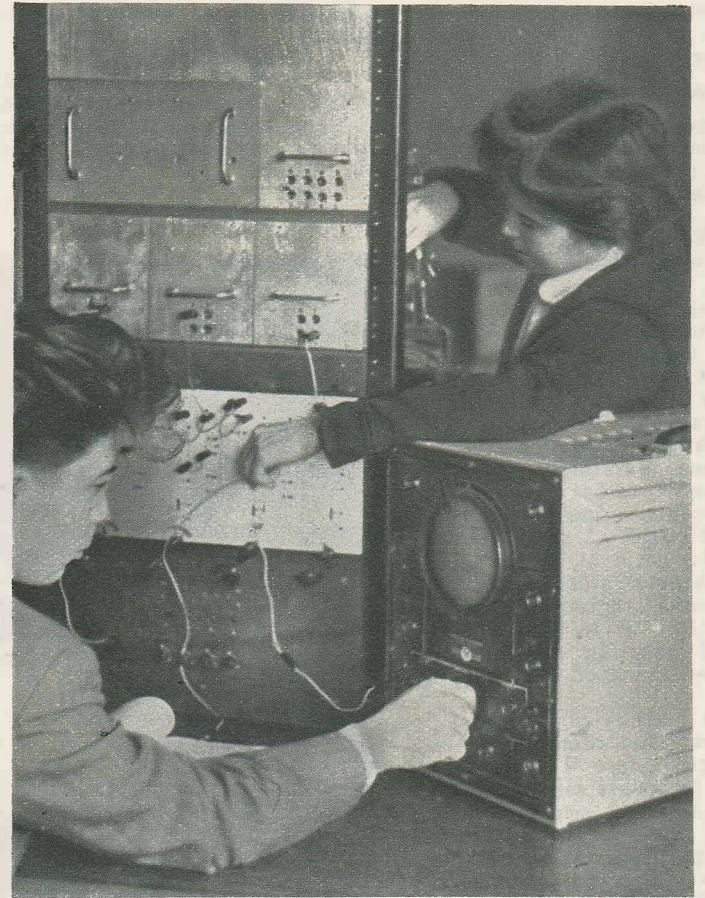
„Nașterea” noului creier electronic ne-a prilejuit o scurtă convorbire cu profesorul Edmond Nicolau, șeful catedrei de tuburi electronice și tehnică nucleară.

„Mașina — ne spune profesorul — constituie un progres al învățămîntului nostru superior; este o realizare a doi tineri și ea dovedește afit sprijinul de care se bucură azi tineretul studios, cit și pregătirea temeinică și aptitudinile sale creatoare”.

Noua mașină electronică construită de studenții Nelu Lupu și Sanda Lotru rămîne la Institutul Politehnic pentru uzul facultății de electronică și tehnică nucleară.

F. U.

Studenții Nelu Lupu și Sanda Lotru, lucrînd la mașina electronică pe care au construit-o.

unde este lumina aceea, dominată de scipirile incandescente ale gurilor cuptoarelor? Unde sînt oamenii aceia, pe jumătate goi, care alergau trăgînd după ei, ca pe niște căței în lesă, platinele incandescente de metal? Unde este Prometeu, cel care oficia zilnic ritualul focului?

Oare omul acesta oarecare, așezat la un pupitru cu tot felul de manete și resorturi, să fie acel Prometeu care m-a impresionat atît? Bine, dar omul ăsta nici nu mai asudă!

O comandă — și gurile cuptoarelor s-au deschis. Alta — și platina înroșită alunecă la cajele de laminare. Încă una — și iese tabla purtată pe un pat de role.

Totul a devenit prozaic și modern... S-a terminat cu Prometeu!

— Și... îți pare rău? — mă întrebă, ghicindu-mi gîndurile, tehnologul Iorga, în curînd inginerul Iorga, fost odinioară Prometeu.

— Sincer să-ți spun... da!

— Bine, dar asta înseamnă de două ori mai multă tablă, mai multe cratițe, aragazuri și cutii de conserve; înseamnă autobuse și mașini agricole, înseamnă mai puține eforturi din partea muncitorilor, înseamnă...

— În sfîrșit, îl recunosc pe Prometeu, prietene... Acum, nu mai regret.

— ???

— Prometeu înseamnă iubire de oameni.

Așa se încarcă platinele la laminorul nou. Nici urmă de Prometeu. S-a dus poezia...

— Nu! Îmi amintesc însă că în capitolul precedent al reportajului, mi-ai făcut o făgăduială. N-ai vrea să ți-o ții?

— Cu plăcere! Mergem la laminorul nr. 3 (este primul din seria celor trei laminoare noi, prevăzute să intre în funcțiune). Din motive greu de înțeles, nu-

mărătoarea a început de-a-nda-ratelea: laminorul trei lucrează; în luna mai intră în probe tehnologice laminorul doi, iar prin luna august, laminorul unu!

Plin de amintirile trecutei vizite, intru în hala laminorului nou. Aici mă pindesc însă cele mai amarnice deziluzii poetice:

Tovarășul Iorga Simion (mijloc), fost odinioară Prometeu autentic, are ședință.

UN PATRON modern

Citlivă dintre bătrînii muncitori ai uzinei, cu care am stat de vorbă pentru a scrie reportajul alăturat.

ei care au văzut acum trei ani excelentul film american „Sarea pământului” rețin, fără îndoială, memorabila scenă în care minerii greviști descoperă într-un ziar fotografia marelui lor patron. Ziarul îl înfățișă într-un costum de vinătoare și așezat pe un uriaș leu împușcat. „Multimiliardarul X Y își petrece timpul vîntînd lei în Africa ecuatorială”. Muncitorii greviști află așadar întimplător că patronul lor vinează lei în Congo. Pînă atunci ei nu-i cunoscuseră chipul, deoarece sportivul și frumosul rege al dolarului își dirija de la depărtare marea sa mașină de exploatare, cu două unelte nevinovate: un stilou și un carnet cu cecuri.

România burgheză a avut zeci de tipuri de patroni. Nu ne-a lipsit nici micul proprietar de fabricuță, bătăuș ca un major, nici proprietarul diplomat, înarmat cu discursuri și idei socializante, nici marele capitalist modern, conducîndu-și întreprinderea de la depărtare, ca pomenitul miliardar din „Sarea pământului”.

Un patron ca Marcu Rohrlch de la „Standard”-Timișoara înțelege să-și dirijeze exploatarea introducînd paralele măsuri teroriste, supraveghîndu-și muncitorii pînă și în W.C.-uri. Altul, ca domnul Casasovici (Filatura Casasovici — Pucioasa), ținînd panglicării oratorice și „fraternizînd” cu muncitorii. Ion Costinescu din Sinaia s-a dorit însă un exploatare modern.

Fără să alba averta colosală a miliardarului din film, el și-a putut permite în schimb luxul de a locui la București și de a governa mersul întreprinderii prin reprezentanți plătiți.

Domnia sa sosea de cîteva ori pe an la uzină, aducînd de la București o figură senină și binevoitoare, un suris candid și multă înțelegere pentru nevoile lucrătorilor săi. Anula cu abilitate pedepsele, promitea schimbări și reforme, lăsînd să se înțeleagă că vina mizeriei se datora conducătorilor direcți ai uzinei.

Însotindu-și cuvintele cu un zîmbet ironic, bătrînii muncitori ai Uzinelor „I.C. Frimu” de azi mi-au spus că unii îl socoteau pe fostul lor patron drept un om „blînd și înțelegător”.

În fapt, fizionomia morală a patronului reflecta cît se poate de bine situația economică la care întreprinderea ajunsese la un moment dat. Și ca să fiu mai explicit, voi face o mică incursiune în istoricul uzinelor.

Povestea „Întreprinderilor Costinescu” (azi Uzinele „I.C. Frimu”) reprezintă în schemă istoricul dezvoltării industriei noastre metalurgice capitaliste. Proprietarul lor ridică întii o fabricuță de cherestea (1875), apoi una de var (1878), apoi una de var hidrolic (1886), una de cuie (1890) și, în sfîrșit, una de șuruburi (1906). Toate în Sinaia, înșiruite de-a lungul Prahovei. Emil Costinescu (barbă, gambetă, vie activitate politică) întrupește în persoana sa cele două figuri ale zilei: boierul pe cale de dispariție și proaspătul industriaș român.

Întreprinderea avansează, se dezvoltă cu pași repezi. În 1913 devine pe neașteptate „Societate Anonimă”. Șmecheria e cunoscută și nu suscită prea multe comentarii: o societate anonimă prezenta mai multe avantaje, printre care și acela de a feri averea personală a acționarului în cazul unui faliment. Firma Costinescu rămîne însă și pe mai departe individuală, acțiunile întreprinderii împărțindu-se numai în familie. Noul proprietar principal devine Ion Costinescu, fiul precedentului. Noile condiții economice impun schimbări și în persoana proprietarului. Dezvoltarea uzinei nu-l obligă să stea toată vremea la Sinaia. Poate locui la București, la Paris, sau unde-i place. Conducerea directă a întreprinderii cade în atribuțiile altora. El poate sosi zîmbitor și radios la Sinaia, de cîteva ori pe an, fără să fie nevoit să poarte personal biciul, să injure, să amenințe. Există oameni angajați pentru aceasta.

— Vă plîngeți de domnul director Arghir?... Ei, să vedem ce se poate face...

Dar domnul director Arghir rămîne și în continuare bunul prieten al patronului. Cît e ziua de lungă, colîndă uzina, spionează, cercetează, primește informatori. Pentru cel mai mic fleac, amendează. La sfîrșitul celor 12 ore de lucru (atît se muncea) angajatul se vede lipsit de orice cîștig. Iată ce mi-au povestit despre Arghir și munca în întreprindere muncitorii Ioan Cristoccea, Traian Chioraița, Silviu Pană, Constantin Dragomir, Nicolae Supeală...

— Munca era un iad — îmi spune tovarășul Chioroița. Murdari, rupti, înghesuiți într-o sală joasă, lucram cîte 12-14 ore pe zi. Cei din localitate ne numeau „țigani lui Costinescu”. Iarna, o singură sobiță de tablă încălzea întreaga hardughie. Ne înghețau mîinile pe manivela strungului. Eu, cu toate că eram printre lucrătorii cu cel mai bun cîștig, m-am înfățișat într-o zi la Arghir ca să-i spun că mi-e imposibil să trăiesc cu salariul pe care-l am. S-a aruncat asupra mea ca o fiară și m-a lovit cu pumnii în față. Am fost cu toate acestea multumit: scăpasem numai cu bătaia; în alte împrejurări asemănătoare, alții erau concediați.

— Eram ucenic — povestește Silviu Pană: într-o zi, am fost pus împreună cu Dragomir, să curăț cu furtunul un motor. Tineri, aproape copii, am început să ne stropim în joacă. Ne-a văzut zbirul. Ne-a așezat față în față și ne-a obligat să ne lovim reciproc cu pumnii. „Dă-i un pumn lui Dragomir!... Acum tu, Dragomire, dă-i un pumn lui Pană!” Și tot așa, pînă ne-am făcut lac de singe. Altădată (eram muncitori în vîrstă) am fost condamnat să stau trei zile la carceră. Da, întreprinderea avea și carceră! O gheretă cu patru încăperi, fiecare încăpere strîmtă cît să încapă un om stînd în picioare. Cînd santinela venea să deschidă ușa după două-trei zile, deținutul, leșinat, se prăbusea ca o bucată de lemn.

La sfîrșitul lucrului, directorul apărea în curte așînd în schimb o figură zîmbitoare:

— Aveți sticlele cu vin pregătite în bucătărie — le spunea el, lucrătorilor.

Ei bine, care dintre muncitori nu era tentat să cumpere vin pe datorie?! Omul nu se gîndea în acele clipe că la salariu nu va mai primi aproape nimic. De unde era vinul? De pe moșia domnului Ion Costi-

nescu. Adică tot a patronului. Arghir asigura desfacerea recoltei aei, în uzină...

Ce făcea cam în aceeași vreme patronul întreprinderii? Sta la București, primînd telefonic informații despre producția uzinei sale, și își calcula beneficiile. Fără să poată fi însă un capitalist cu totul modern, domnul Costinescu era nevoit să se deplaseze din cînd în cînd și la Sinaia.

În această privință un grup de cercetători ai Academiei R.P.R. au făcut, într-o monografie dedicată Uzinelor „I.C. Frimu”, o interesantă statistică. Luînd perioada anilor 1919-1928, ei au socotit numărul tuturor ședințelor consiliului de administrație. S-a văzut atunci că patronul și principalii acționari soseau la Sinaia cam de 4-5 ori pe an. S-a calculat apoi cît au încasat numai membrii consiliului de administrație, pentru „munca” depusă în ședințele consiliului în acest interval de timp. Pentru osteneala de a fi stat o oră la ședință — s-a stabilit în concluzie — un acționar a primit în medie 7.433,34 lei. Ce muncitor încasa în patru luni cît revenea unui membru al consiliului de administrație pentru o oră?

— În 1920 — mi-a spus muncitorul Nicolae Supeală — cîștigam zilnic opt lei. Kilogramul de mîlai costa 16 lei!

Ședințele acestea anoste (tocmai de aceea punctate cu glume și stropite cu coniac) se terminau cam în două ore. Pe urmă acționarul își plimba surisul prin uzină, devenind cîteva minute bun și popular cu muncitorii. După care, recompensat pentru truda sa cu 15.000 lei, pleca.

Cum se împărțea cîștigul general între patron și muncitori? Hîrtiile anilor 1946 aduc lămuriri precise. Valoarea însușită în acest an de acționarii se ridică la frumoasa sumă de 9.880.805.595 lei. Salariul mediu al unui muncitor pe întregul an — 3.778.681 lei. Plus-valoarea produsă de același muncitor, pe aceeași perioadă: 8.423.534,18 lei. Socotiți la cei peste o mie de muncitori ai întreprinderii. Și nu uitați că aceste beneficii sînt doar cele ce apăreau în registre. Afacerile „la negru”, care trebuiau să fie ascunse de ochii fiscului și ai muncitorilor, aduceau, probabil, sume și mai mari!

Da, domnul Costinescu a fost un patron modern, afabil, blînd, surizător. N-a bătut, n-a înjurat, n-a amenințat niciodată pe nimeni. Dar hîrtiile întreprinderii sale, confiscate la 11 iunie 1948 de muncitori, i-au înfățișat adevărata configurație sufletească. Un suflet compus din cecuri, acțiuni și dividende grase. Muncitorii surid cu amărăciune povestindu-ne azi toate acestea.

Rîndurile de iață apar cu ocazia unui eveniment festiv: zece ani de la naționalizarea principalelor întreprinderi industriale din țara noastră. De ce am ales pentru scrierea reportajului Uzinele „I.C. Frimu”? Din trei motive:

- 1) Muncitorii „Întreprinderilor Costinescu” au cunoscut una din cele mai criminale exploatare din întreaga istorie a industriei capitaliste românești.
- 2) Uzinele „I. C. Frimu” de azi sînt socotite una din întreprinderile cele mai moderne, mai productive și mai bogate în realizări sociale din întreaga republică.
- 3) Muncitorii și tehnicienii uzinelor i-au asigurat pe redactorii noștri că se vor strădui anul acesta să ia steagul de întreprindere frunțasă în producție pe întreaga țară.

Harle MURGU

Fotografii de M. IVANCIU

Micuții din creșa uzinei sînt într-o continuă viață. Locuiesc doar la Sinaia!...

PREZENȚE ROMÎNEȘTI

Și alte
vești

Dan Iordăchescu.

Dan Iordăchescu

în ANGLIA,
FRANȚA,
ELVEȚIA
și AUSTRIA

eroportul Băneasa, marți 20 mai. Cu greu izbutesc să străpung baricada de rude, prieteni, valize și flori, apropiindu-mă de Dan Iordăchescu:

— Spre Londra?

— Da. Și avionul pleacă peste 18 minute. Așa că...

— Știu: scurt. Programul?

— O serie de imprimări cu Orchestra Philharmonia, un spectacol la televiziune și, la invitația specială a londonezilor, voi cânta suita simfonică cu solo de bariton „Locotenent Kije” de Prokofiev. Voi rămâne la Londra circa 10-15 zile, în funcție de câteva audiții, ale căror date nu au fost încă fixate.

— Și apoi?

— Apoi la Paris, unde voi face imprimări pentru cunoscuta firmă „Pathé-Marconi”. Sper că liederurile lui Enescu le voi cânta acompaniat de Valentin Gheorghiu. Și aici sînt programate o serie de concerte, de programe la radio și televiziune.

— „Numai” atît???

— Nu. În drum spre țară mă voi opri în Elveția și Austria. Voi cânta un program de muzică germană și un altul de muzică românească și franceză modernă.

— Compozitorii?

— Enescu, Jelescu, Jora, Fauré, Duparque, Debussy.

Ați notat? Vreau să adaug că mă bucur nespuns la gândul revederii citorva prieteni dragi și valoroși: Lotte Schöne (cu care voi și studia de altfel), Pierre Mollet (pe care l-am cunoscut la Geneva, ca președinte al Comisiei de concurs), prim-solist la Opéra Comique din Paris, și mulți alții...

— Iertați-mă, dar numai trei minute ne despart de plecare; să nu pierdeți cumva avionul din cauza mea...

— Nici o grijă; nu obișnuiesc să pierd decît trenul și am pățit-o de 3-4 ori: la Zürich, la Mulhouse... La Lucerna am alergat în ultimul moment să cumpăr niște pastile contra emoției. Am ajuns la gară exact în clipa în care ultimul vagon depășea peronul.

— Și, desigur, ați folosit pastilele...

Prin megafone, călătorii sînt invitați să-și ocupe locurile. La ora fixată, avionul a decolat. Spre norocul londonezilor care-i așteaptă concertele, Dan Iordăchescu nu a plecat de astă dată cu trenul...

R. P.

PESTE

HOTARE

Artistul emerit Ion Voicu va duce solia artei românești în Grecia, unde va da o serie de concerte. Programul se va axa pe piese de concert de Paganini.

Ligia Macovei

VOM PREZENTA LA VENETIA

— Alo! Pot vorbi cu tovarăsa Ligia Macovei? Din partea revistei „Flacăra”... Da, aștept.

— Alo! Da...

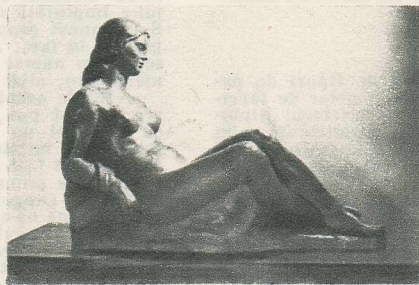
— Tovarăsa Macovei? Am aflat că sînteți numită comisar la Expoziția bienală de artă de la Veneția și vă rog să ne dați cîteva lămuriri. În primul rînd, ce se înțelege prin calitatea ce v-a fost atribuită?

— Fiecare țară își numește un comisar care răspunde de pavilionul țării respective și face parte din juriul internațional. Acesta este fie un artist, fie un critic de artă, în sfîrșit un om de specialitate care se ocupă de organizarea pavilionului, colaborează la alegerea lucrărilor, are grijă de publicitate etc.

— Ce artiști ne reprezintă anul acesta la Veneția?

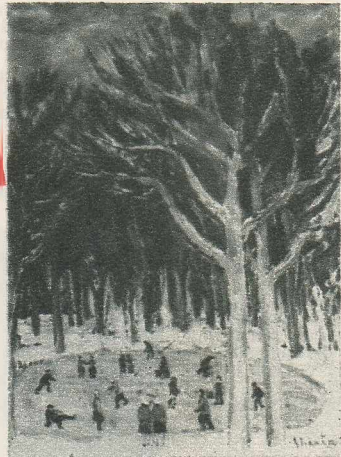
— Un grup format din cîteva artiști talentați, foarte diversi ca personalitate și manieră: I. Jalea, D. Ghiață, H. Catargi, Vida Geza, S. Szönyi, V. Kazar și Mariana Petrașcu.

— Vă urăm tuturor, mult succes.

Ion Jalea:

„Nud”

D. Ghiață:

„Patinaj”

M. Petrașcu:

„Bunica și nepoata”

În luna iunie, se o...
în Bulgaria o e...
zișia de pictură la care
noastră va trimite lucr...
a 14 artiști plastici, pri...
care: Iosif Iser, Marius
nescu, M.H. Mazy,
Hatmanu, Petre Feier,
dor Harșia, Ion Pa...
Constantin Pauleț.

Țara noastră parti...
de asemeni cu lucrări
grafică la expoziția triei...
din Elveția și la concu...
de la Grenchen. Cei 21
exponenți romîni vor tri...
75 de lucrări.

După Festivalul de...
Cannes au aout loc a...
gale de filme romînești
Marsillia și la Paris, u...
au fost prezentate fil...
„Ciulinii Bărăganului...
„Erupția”, „7 arte” și...
venii lui Enescu”.

Mircea Cristescu a...
invitat să dirijeze o serie
concerte în cadrul tradi...
nălei intîlniri „Primăo...
la Praga”.

În luna iunie se...
desfășura în Anglia lucră...
Congresului tehnicii cine...
tografice, la care partic...
și o delegație a țării noas...

Vara aceasta se va des...
șura la Karlovy-Vary,
cursul lunii iulie, cel de...
XI-lea Festival internaț...
nal al filmului. Cinema...
grafia romînească va fi p...
zentă prin filmul artu...
„Bijuterii de familie” și...
film de scurt metraj — „L...
chian”.

Artiștii cercului romîneesc sînt,
tîmp de două luni, oaspeții Ma...
covei. Iat-o pe artista emeri...
Dina Mihălcea, cu unul dint...
elevii săi, așa cum va putea...
văzută și de către publicul mo...
covit.

CINE ȘTIE...

Am fi fost și noi la fel
e radioși (dar, desigur,
u tot atât de fotoge-
nici!), ca și concurența
onstanța Marinescu,
uncionară la Comite-
ul de Stat al Planifi-
ării, dacă ne-am fi găsit
n situația de a semna
entru primirea cecului
e 6.400 lei, sumă ce
eprezintă premiul cel
nare la concursul „Cine
tie câștigă”... Fotore-
orterul nostru ar fi pu-
ut prezenta și o altă
agine, surprinsă în-
t-un moment mai pu-
in plăcut pentru tinăra
oncurență: atunci când,
a întrebarea a VIII-a,
a a dat răspunsul, pa-
dă și nesigură, abia în
momentul în care me-
ronomul marca ultimele
0 secunde. Dar foto-
eporterul, amabil, a ex-
plicit că... i s-a voalat
clișeul! →

Inițiativa Radiodifuziunii de a organiza acest concurs într-o mare întreprindere se cuvine subliniată în mod special. Muncitorii și muncitoarele de la Fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej” au trăit alături de concurenți emoțiile concursului, îmbogățindu-și în același timp cunoștințele. E nevoie de altă mărturie a atenției și a interesului cu care a fost urmărit concursul? ↓

„Transmitem fragmente de la concursul „Cine câștigă...”. Examinator: profesor Mircea Sîntimbreanu”.

În momentul când crainicul posturilor radio București anunță această emisiune, t auditorii se string în jurul aparatelor radio și în fiecare casă inimile celor prezenți sint cuprinse de aceleași emoții, de aceiași fii ca și cele ale concurenților care apar în chip școlari cuminți în fața profesorului Sîntimbreanu. Cîteodată se întimplă să se prezin la... examen chiar elevi autentici sau studenți obișnuiți cu frigurile colocviilor și seminariilor. Dar, de cele mai multe ori, când se strigă catalogul, răspund oameni maturi — avocați, medici, funcționari, muncitori, ingineri, cîteodată și pensionari, care își amintesc școala și de examene doar din istorisirile nepoților...

Un recent concurs a avut loc în sala de festivități a mării Fabrici de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej”. Asistența a fost forma din muncitoarele și muncitorii renumitei întreprinderi din Dealul Cotrocenilor. Să nu credeți însă că pasionații admiratori ai acestor concursuri instructive și amuzante s-au dat bătuți. Nu-i cunoașteți! I-am reîntîlnit aici departe, în fața fabricii, așteptînd, ca și în pasajul Comedia, să le pice de undeva din cer invitație sau să primească un răspuns afirmativ la întrebarea atât de șfios și rugător rostit: „N-aveți un bilet în plus?”.

Ziua sorocită a fost așteptată cu nerăbdare de colectivul fabricii „Gheorghe Gheorghiu-Dej” dornic să urmărească „pe viu” desfășurarea acestui popular concurs ascultat la radio săptămîni de săptămîni. Dar cei mai agitați erau, bineînțeles, concurenții. După luni și luni de pregătiri, după ce au recurs la toate sursele informației în legătură cu subiectul ales — la rude și prieteni, pînă la cele mai neștiute volume și publicații din biblioteca Academiei — iată-i acum în fața microfonului, așteptînd cu respirația tăiată să înceapă șirul celorlalte întrebări care să-i ducă spre premiul cel mare de 6.400 lei! Și nu-i de loc ușor să ajungi la ultima întrebare, să știi să răspunzi și la ea, mai ales atunci când metronomul a intrat în funcțiune și bătăile lui sacadate numără secunde ca pentru un boxer căzut la podea...

Asemenea momente, ca să le spunem „dramatice”, au fost și la concursul ținut la fabrica „Gheorghe Gheorghiu-Dej” și, fie că tematica referea la „Opera lui Cehov” sau la „Ultima 3 Olimpiadă”, la „Răscoala lui Horia, Cloș și Crișan”, sau la „Romanele rominești”, concurenții și spectatorii le-au trăit din plin.

Dar victoriile obținute cu mai multă greutate, cu mai multe emoții, au parcă și mai mult farmec. Și dacă unii au coborît de pe scenă înfrinși la întrebarea a VII-a, a VIII-a sau a IX-a (cei ambițioși!), alții au dus ei bucuria unei victorii și a unui cec de 6.400 lei. Pentru că, după cum sună și titlul concursului: Cine știe... câștigă!...

Jack BERARIU și Florin ȘERBAN

Fotografii de A. MIHAILOP

CINE ȘTIE...

La ce s-o fi gîndind atît de
 profund acest spectator? La
 întrebarea în legătură cu lu-
 arca „Crai nou” a lui Ciprian
 Brumărescu, sau, văzînd că
 arează atît de mult concursul,
 răspunsul pe care va trebui
 să-l dea soției la întrebarea...
 X-a: „Unde ai fost pînă acum?”

Răspunsurile concurenței,
 intervențiile hazlii ale profe-
 sorului Mircea Sîntimbreanu
 și toate celelalte peripeții
 ale concursului au putut fi ur-
 mărite și de ascultătorii postu-
 lor de radio, datorită im-
 primărilor făcute de operatorii
 Radiodifuziunii.

FAN-PIN
 poet din R. P. Chineză

Firul de păr alb

În părul-mi negru astăzi am zărit
 Întîiul fir cărunt... Întîia floare...
 Întîia frunză ce-a înmugurit
 Pe-o creangă a grădinii foșnitoare...

Și parcă-mi spune firul alb: Fan-Pin,
 Ce-i dăruț oare patriei? În mină
 Ia hățurile repede și mină!
 Strunește-ți calul vremii pe deplin!

...Ca valurile mării anii trec...
 Deasupra seara-și flutură aripa...
 În urmă alte valuri se petrec
 Și n-am răgaz, și nu m-așteaptă clipa.

În romînește de Victor TULBURE

Kara SEITLIER
 poet din R.S.S. Turcmenă

Balerina

Acorduri grave...
 Sala-i arhiplină.
 Un capelmaistru cu mișcări de marionetă.
 Iar sus, pe scena ninsă de lumină,
 O balerină mică și cochetă...
 Plutește-ncet, subțire, ireală,
 Se-avîntă-apoi
 Ca pasărea-n urcuș.
 Sîrînd fiori și freamăt lung în sală,
 Căzînd ușor, în tremur de arcuș...
 Se schimbă-ncet
 Lumina de pe scenă
 Și balerina cade ca o stea...

Din stalul ei,
 Se-ntrebă o turcmenă:
 „Să fie balerina fata mea?”
 Și-n timp ce fata trupul și-l îndoaie
 Ca lebăda ce moare-n păpuriș,
 Turcmena
 Ca pe-un strop fugar de ploaie
 O lacrimă și-o zvîntă pe furiș...

Răspunde-mi tu, bătrînă mamă, spune,
 Tu ce-ai trudit din greu la bogătani,
 Să vezi cîndva asemenea minune
 Visai
 Acuma patruzeci de ani?

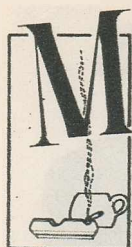
În romînește de M. DJENTEMIROV

Publicul aplaudă și răspunde în același timp
 cu hohote de rîs la complimentul glumeț pe
 care Mircea Sîntimbreanu l-a făcut unei concu-
 rente.

STIGĂ!

Mica istorie literară vorbește adesea de unele cafenele din trecut cu o stăruință ce se cere explicată. Într-adevăr, multe din aceste cafenele erau locul de întâlnire nu numai al scriitorilor, al poezilor și dramaturgilor, ci al tuturor creatorilor de artă, în general. Erau, de bună seamă, necesare aceste cafenele care erau hotezate, pentru circumstanță, „literare“. Iși meritau uneori și acest nume, pentru că se găseau scriitori, tineri și chiar mai virstnici, care, negăsindu-și tihna așternerii pe hîrtie a gîndurilor în casa de unde adesea erau izgoniți de proprietari, și nici răgazul unei reculegeri, scriau pe colțul unei mese de cafea. Toți aceștia nu se bucurau de un loc potrivit unde să-și împărtaşească gîndurile. Da, scriitorii tineri de azi ar trebui să aștepte condițiile în care erau siliți să lucreze mulți dintre înaintașii lor — să aștepte că nu existau nici „case ale scriitorilor“, aceste minunate locuri de întâlnire și de rodnice discuții de care se bucură poezii și prozatorii noștri, nici case de creație, nici „Fond literar“. Iată de ce în trecut se putea vorbi de necesitatea unor „cafenele literare“, în care atît de puțini erau acei care izbuteau să realizeze ceva și atît de mulți cei osîndiți ratării...

Fără a putea fi, desigur, comparate cu mijloacele pe care regimul de democrație populară le-a pus la dispoziția creatorilor din zilele noastre, aceste cafenele au jucat totuși un rol important în viața noastră literară și artistică din trecut. Tocmai de aceea, socotim că evocarea lor nu ar fi lipsită de interes.

★

Dacă pomenim de vechi cafenele zise literare, ale căror nume nu stăruie decît doar în amintirea celor care au agonisit din belșug zăpada anilor pe tîmple, drept este să începem cu cafeaua lui Kùbler, dispărută de multă vreme, după ce s-a bucurat de o efemeră strălucire. Se găsea pe calea Victoriei, în fața Ateului, acolo unde azi se află un colț din aripa Palatului Republicii. Cei care au cunoscut-o — înainte ca proprietarul ei, urmărit de creditori și ruinat se pare de creditele acordate propriilor săi clienți, poezii și pictori, să și-o fi mutat în strada Academiei — vorbesc de mesele așezate printre canapelele de la ferestre, asemenea unor compartimente. Aici veneau clienții obișnuți — cei care asigurau, cu alte cuvinte, veniturile normale ale întreprinderii. În mijlocul cafelei însă, lângă un stîlp ce parcă susținea edificiul, se afla o masă mare. În jurul ei nu se așezau decît

Prin CAFENELE LITERARE de altădată

de Bogdan VARYARA

Ilustrații de ISER

scriitorii, poezii, pictorii, sculptorii și gazetarii consacrați ori aflători pe drumul consacrării. Această masă constituia, de bună seamă, pentru Kùbler, un factor strict publicitar. Pentru că din punct de vedere pur comercial ea nu aducea, cert, decît copioase deficite. Aici veneau atunci Ramiro Ortiz, Dragoslav, Ilarie Chendi, muzicianul Alfons Castaldi, pictorii Iser, Steriade, Camil Ressu, precum și alții mai tineri, care, sfișioși, luau și ei, uneori, loc în jurul mesei. Se numărau, printre ei, Mihai Cruceanu, Al. T. Stamatiad, Mihail Sorbul Al. Cazaban, Corneliu Moldovanu, toți sorbind parcă vorbele lui D. Anghel, cel care purta mereu cravată violetă. (Este locul să amintim că violetul era culoarea preferată a simbolizatorilor care, o bună bucată de vreme, au dat cu acest amănunt vestimentar, tonul modei în rîndurile unui tineret cu veleități literare). Acolo, în jurul acelei mese, se purtau discuțiile cele mai aprinse, care, bineînțeles, nu duceau la nici un rezultat: acolo Ion Minulescu, cu voioșia glumelor și a povestirilor sale, cu verva sa nepuizabilă, pe care avea s-o mute apoi din cafea în cafea, izbutise să ocupe un loc de primă violină.

S-a vorbit multă vreme de un revelion petrecut la cafeaua lui Kùbler. Potrivit obiceiului, sindrofia a durat pînă în zori. Au luat parte la ea aproape toți obișnuții mesei. Regretatul pictor Iser le-a făcut tuturor caricatura și credem că ar fi de preț să fie strinse aceste creionări ale marelui nostru artist, făcute într-o noapte de petrecere, prin anul 1909.

★

Cînd Kùbler s-a mutat din calea Victoriei pe strada Academiei, pe același loc s-a deschis „Imperialul“, care a devenit beneficiara moștenirii literare și artistice a răposatei cafelei. S-a schimbat oarecum decorul — devenit mai elegant. A rămas însă aceeași clientelă în fața unei mese așezate pe vechiul loc de lingă stîlp. Cu adăugirea că aici erau nelipsiți grupul criticului obsedat de teorii sterile, Mihail Drago-

mirescu și, cu intermitență, Al. Macedonski, urmat invariabil de I. Peltz, pe care „maestrul“ îl îndrăgea în mod deosebit și căruia, de altminteri, i-a făcut cinstea să-l ia mai tirziu redactor-șef al revistei sale „Literatorul“. Singurul lucru ce s-ar cuveni consemnat este faptul că printre tinerii apăruiți aici, la „Imperial“, pentru prima oară, Victor Eftimi. Este necesar să precizăm că această apariție s-a produs înaintea succesului cu „Înșir-te mărăgărite“ — deci înainte ca autorul feeriei să fi arborat eleganța cu care a înspăimîntat apoi Bucureștiul dintre Capșa și Palat.

★

Ne-am oprit asupra configurației cafelei „Imperial“, ca să o opunem unei cafele situate nu prea departe, pe locul unde azi se află Telefoanele. Este vorba de „Terasa Oteteleșanu“ — sau, pe scurt, „Terasa“.

După primul război mondial, „Terasa“ a cunoscut o „vogă“ ce a durat cîțiva ani, devenind fief al tuturor celor care țineau, cu sau fără îndeminare, un condei, un penel sau o daltă în mînă și, bineînțeles, al actorilor. De aceea proprietarul cafelei instituisese un drept al acestor obișnuți: acela de a nu plăti decît 40% din tariful consumațiilor; și chiar dreptul — de data aceasta însă numai pentru unii — de a consuma „pe credit“, ceea ce de foarte multe ori se traducea prin a consuma „pe gratis“. Fauna era variată: artiștilor li se adăugau toate soiurile de afaceriști, de samsari, de intervenționiști și de politicieni — bineînțeles de dimensiuni mai reduse, cei de la „haute“ aflîndu-se la „Capșa“.

Dar printre obișnuții cafelei erau nelipsiți la anumite ore unii poezii — printre ei, Ion Minulescu și, cînd venea de la Iași, G. Topirceanu; ei luau loc la „masa poezilor“. Adesea puteau fi văzuți alături de ei și actorii, în frunte cu N. Leonard și V. Maximilian. Era cunoscută această „masă a poezilor“ și puțini cutezau să se așeze la ea fără să fi fost poștiți.

La „Terasă“ însă nu se afla

nur o „masă a poezilor“. Nu departe de ea era și aceea, oarecum impropiu numită, „a artiștilor“, deși în jurul ei nu luau loc decît actorii. Numai actorii de la „Național“ și de la operetă. Printre ei putea fi întâlnit un om care, pînă atunci cel puțin, nu avusese nici o legătură cu vre-o manifestare artistică. Se știa doar că venise din Teleorman, din Alexandria dacă nu ne înșelăm, unde fusese judecător și de unde a fost mutat la București, grefier la Casație. Bun jurist, dar mai ales pasionat de literatură și de muzică. Chipul lui puțin arămiu, cu părul negru ce cădea pe o frunte neobișnuit de îngustă și, parcă, asimetrică, întrunea tot ce se cere pentru a nu putea fi socotit ceea ce numim în mod curent, un om atrăgător. Și, totuși, acest om, „acceptat“ de actorii la masa lor, era deosebit de puțin de „amfitrion“. Cuvintele erau sorbite de toți cei care-l înconjurau și multe din ele nu întîrziu să facă și ocolul „mesei poezilor“. Acesta era Demetru Demetrescu-Buzău, pe care mulți îl cunosc azi sub numele de Urmuz, autor al unor scrieri absurde și neinteligibile — totuși un om mult apreciat aici la cafea. Ce, oare, făcea farmecul lui Urmuz? Fără îndoială felul lui de a vorbi și de a găsi, speculînd absurdul, forme neașteptate în ironizarea banalităților din gîndirea vremii și a oamenilor de atunci, felul cum sublinia, printr-o ironie ca o împunsătură de floretă, clișeele aceleiași gîndiri și locurile ei comune. În „glume“, cum le numea însuși autorul, se cheltuia Urmuz la „Terasă“, în nesfîrșite „sute“, ce se prelungeau adesea pînă tirziu în noapte sau pînă în zori, se realiza el. Unii numeau vorbele lui „glume“; alții le socoteau absurdități, pur și simplu — și în adevăr ele aveau această înfațurare. Dar, sub aceste „glume“, la adăpostul acestor „absurdități“, se ascundeau un om plin de sensibilitate, care suferea din cauza concepțiilor impuse întregii societăți de pretențioasa mediocritate care stăpînea societatea burgheză. Din păcate, nu s-a realizat decît la cafea...

★

Este necesar să adăugăm că aceste prezențe literare și artistice de la „Imperial“ și „Terasă“ nu erau fixe. De aceea, aceiași scriitori, poezii, pictori, sculptori și gazetari treceau din cafea în cafea, păstrîndu-și doar la cafeaua preferată un fief vremelnic. Aceiași clientelă putea fi văzută, cu intermitențe, și la cafeaua „Boulevard“, aflătoare pe locul unde azi se găsește o Alimentară și o parte din Librăria Academiei. Caracteristica acestei cafele era că printre credincioșii ei se numărau G. Coșbuc, St. O. Iosif și Al. Mace-

Al. Vlahuță

V. Maximilian

A. Castaldi

I. Minulescu

CU IOANA RADU

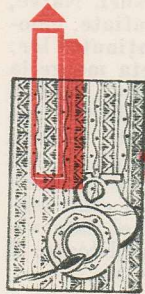
Între noi Femeile...

de Silvia ROȘCULEȚ

Fotografii de P. POPESCU și M. PAIUC

1

ncercați și dumneavoastră: formați numărul 9.65.92, cereți pe Ioana Radu și dacă veți putea sta de vorbă cu ea, meritați felicitări.

Întotdeauna, la celălalt capăt al firului, răspunde cineva, oarecum jenat că nu vă poate fi agreabil: — Nu! Nu este acasă. E plecată de dimineață la Dalles unde imprimă pentru „Electrecord“... Nu! Nici după-amiază n-o puteți găsi. Dă autografe la magazinul „Muzica“... Cînd? Deseară? Îmi pare rău, nici deseară. E... „Între noi femeile“, la Estradă... Cum? La noapte? Cam indiscretă întrebare. Totuși, vă răspund: noaptea e în programul muzical al restaurantului „Cina“...

Dar cum perseverența este una din calitățile reporterului, cu ea și cu puțină strategie am prins-o pe Ioana Radu în drum de la teatru la „Cina“. Nemaiavînd nici o scăpare, mi-a fixat o întâlnire la ea acasă. De altfel, chiar dacă vă destăinuiesc acest secret, tot nu faceți nimic. E vorba de ora cinci după-amiază, cînd „pentru toată lumea“ Ioana doarme.

Mărturisesc că nu mi-a displicut locul întâlnirii. Cine n-a dorit să cunoască în intimitate, în acel consacrat „halat și papuci“, un artist?

Adio, clipe fericite...

— E titlul unei romane populare la care mă gîndeam așteptîndu-te să vii. Adio somn, adio vise... — mă întîmpină glumind Ioana Radu.

Halatul și papucii nu-mi prilejuiesc nici o decepție. Este aceeași cu cea din fața microfonicului: o statură destul de impunătoare, înfățișarea puțin frustrată, păr roșcat și ochi albaștri, o bună-dispoziție cuceritoare.

Interiorul nu este nici pe departe așa cum mi-l imaginasem eu, asociindu-l cîntului popular: încărcat cu ulcele și ștergere țărănești. Dimpotrivă, este un interior modern, peste care artista și-a pus amprenta: ghivece cu flori, multe flori, fotografii și discuri.

Interiorul, buna-dispoziție a gazdei și aburul cafelei te îmbie la discuție. Vorbim despre teatru, muzică, pasiuni și, firește, despre debut și, legat de el, despre orașul copilăriei...

...Șiruri lungi de case arătoase,

1. Una din temele concursului „Cine știe... câștigă!“ ținut la Fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej“ a fost „Romanele românești“. Cu această ocazie auditoriul a avut prilejul să aplaude nu numai răspunsurile exacte date, ci și pe neîntrecuta interpretă, artista emerită Ioana Radu.

prăvălii și dughene, strada principală pavată, mahalale inundate în zăpadă sau noroi, oameni cu bani mulți de pe urma negoțului, săraci visînd pîine, cîteva cafenele în care craiovenii evoluau în jurul biliardului și tabinetului, și multe circiumi. Într-o casă din spatele unei circiumi, pe care o ținea tatăl ei, s-a născut, acum patruzeci și unu de ani, Ioana Radu.

De la lăutarii și țambalagii care știau să-i tragă la o adică o bătrînească sau un cîntec de inimă albastră, și-a împrumutat Ioana repertoriul cu care a venit, după terminarea liceului, să cucerască Bucureștiul.

Nu știu dacă lăutarii sînt în întregime vinovați că toți copiii familiei au ajuns cîntăreți; sigur este însă că toți patru cîntă. Printre ei, Ioana Radu și Mia Braia.

„Dorule și-o boală grea“

De ce nu și-ar încerca norocul la București? Era întrebarea ce și-o punea mereu în serile de iarnă, cînd orașul părea adormit sub zăpadă, toamna, cînd cîntecul și vinul curgeau generos, dar mai ales primăvara, cînd totul este un dor nelămurit și o chemare...

Și a plecat. Și-a spus în sine ei că vocea și repertoriul ei pot însemna o carieră sau o întoarcere jalnică. S-a împlinit prima ipoteză.

Se prezintă la un concurs de muzică populară organizat de Radio și este remarcată de compozitorul Teodor Rogalski. Debutează cu cîntece țigănești. „Dorule și-o boală grea“ și „N-am să trăiesc cît pămîntul“ vor fi mulți ani pietrele ei de rezistență. Începe să se facă cunoscută printre amatorii de muzică populară romînească. Dar, după cum spune ea, în nici un fel încurajată de forurile oficiale. Și atunci urmează circiuma. Acesta era destinul din acea vreme al cîntăreților de muzică populară! Aici vin s-o asculte obișnuiții cheflii, îndrăgostiții și nefericiții, aici vin s-o asculte cei ce își consu-

Pînă și ei îi plac romanele cîntate de Ioana Radu.

2

2. Ochelarii au fost puși doar pentru mărturisirea din finalul reportajului.

ma antrenul în localuri de lux și spre dimineață li se făcea de „Of și inimă albastră”. Dragoste de muzică românească, asociată ciudat cu ciorba de burtă... Și lor le cânta Ioana Radu. Pentru că-i place să cînte, dar mai ales pentru că trebuie să trăiască....

Anii trec. Și deși numele ei este din ce în ce mai popular, ea nu izbutește să treacă pragul circumumii. Ba mai mult, cînd a încercat, îndrăzneala ei s-a transformat într-un proces. „Procesul guristei Ioana Radu” — care a alimentat rubrica de scandal a ziarelor. Iar în final a fost obligată să plătească patronilor cîteva milioane lei despăgubiri, pentru că „a absentat două seri de la local”.

Și anii trec

...Și anii trec. Intervine războiul. În viața noastră, a tuturor, se petrec apoi schimbări fundamentale. Anii de după război nu mai seamănă cu cei dinainte.

Muzica românească, muzica populară își face loc cu mult brio „spre centru”. Ea nu mai este socotită o artă a mahalalelor, ci dimpotrivă, specificul național, cum este și firească — cum ar fi fost firească să fie și în trecut — stă la loc de cinste. Și o dată cu repunerea muzicii populare în drepturi, sînt repuși și interpreții ei. Printre ei, și Ioana Radu.

Anii aceștia de după război i-au schimbat viața. Cîntăreața circumumii de mahala a dispărut. În locul ei — încurajată, solicitată — a apărut Ioana Radu, căreia i s-a conferit și titlul de artistă emerită a R.P.R., una dintre interpretele de frunte ale cîntului românesc. Cauți cu febrili-

tate butonul aparatului de radio atunci cînd se anunță „romante și muzică populară românească: cîntă Ioana Radu”.

De atunci, nu este colț de țară pe care să nu-l fi bătut Ioana Radu. Nu este cîntec, indiferent de specificul regiunii, pe care ea să nu-l cunoască. Elevă fiind, mărțurisea că nu poate suferi geografia; artistă, o cunoaște pe de rost.

Dar nu numai în țară este cunoscută. Datorită imprimărilor pe discuri, cîntecele ei sînt ascultate deopotrivă la București ca și la Moscova, Berlin, Paris, Praga sau New York. Din toată țara și de peste hotare primește scrisori. Unele în versuri. Naive, adeseori greșit ortografiate, emoționante însă prin conținutul lor: felul ei de a interpreta merge la inima românului de aici, ca și a celui de aiurea, trezindu-i în suflet nostalgia... Această femeie, care prin înfățișarea ei de om obișnuit ar putea trece neobservată pe stradă, atunci cînd cîntă, cucerește. Vocea ei este vibrantă, tristă sau răscolitoare. E dragoste, e gelozie, e dor...

Pasiuni... pasiuni

Spuneam la început că am discutat și despre pasiuni. Știți care este pasiunea ei cea mare? Aproape de necrezut: matematică.

— Dacă n-aș fi ajuns cîntăreață, dacă întoarcerea mea de la București ar fi fost jalnică, astăzi mă găseai profesoară de matematici — mă asigură Ioana Radu.

Urmează, în ordinea pasiunilor, motocicletă și cîinii lupi. Este o excelentă motociclistă, iar în ce privește pasiunea pentru cîinii lupi, o înlocuiește deocam-

El e Codiță.

Peisaje pe mătase...

Iar au fost dezamăgiți greierii din strada Răsuri; prinseseră de veste — înaintea noastră — că pe-acî, într-una din curțile adînci și pline de verdeață, cineva pictează cu mătase și au crezut că va fi rost „de-o fărîmă cît de mică” din aleasa trufanda, dacă nu cumva vor fi chemați la adevărate agape artistice...

Însă Victoria Beldiceanu își învăluiește cele 180 de lucrări ale sale cu mare grijă în uriașe coli de hirtie, umbrește ferestrele și alungă fumătorii, iar pentru acea viitoare expoziție, care odată ne va da prilej tuturor să-i cunoaștem meșteșugul, plănuiește ocrotirea cu semicristal a tablourilor celor mari.

Da! Victoria Beldiceanu pictează cu mătase — îndrăzneată încercare de a înălța meșteșugul

Artista brodînd un peisaj.

caș: necentenitele reflexe sînt ca o armă cu două tăișuri și Victoria Beldiceanu a fost nevoită să născocască o adevărată tehnică a punctului, care, schimbîndu-și structura, dar mai ales direcția, ademenește sau respinge lumina. Prin acest joc peisajele cu mătase au dobîndit o particularitate interesantă: ele par văzute mereu la altă oră a zilei și își schimbă accentul afectiv, după cum tabloul e privit din față, din extremitatea stîngă sau din cea dreaptă. Trei stejari pe un colnic — după felul în care mătasea captează lumina — ne apar, rînd pe rînd, în primele ore ale unei calde după-amieze de toamnă, în vîlvătaia roșie ce urmează asfințitului, în liniștea cenușiu-albăstrie a începutului de seară...

Peisaj — una din picturile cu mătase ale Victoriei Beldiceanu.

broderiei la exigențele picturii. Ca să ajungă la această măiestrie, i-au trebuit artistei 50 de ani de muncă îndărătnică, uneori de cîte 10-12 ore pe zi.

— Îndărătnică — spune Victoria Beldiceanu — dar nici odată amară, căci am lucrat din pasiune, pentru plăcerea mea, cu desăvîrșire singură (fiecare punct din broderie e mărturia acului meu purtat de gînd, ducînd uneori cîte 15 firigoare de nuanțe diferite, ca să-mi slujească drept penel) și fără altă îndrumare decît cea a soțului meu, scriitorul N. Beldiceanu — care mi-a descoperit chemarea la vremea logodnei, pe cînd priveam un asfințit de soare.

Tulburătoare coincidență! Aproape toate compozițiile Victoriei Beldiceanu — azi în vîrstă de 79 de ani — înfățișează un peisaj la asfințit de soare...

Dar, oricît ne-ar ispiti tîlcul cel sentimental, să nu uităm că mătasea e chemată să redea tocmăi acele clipe ale zilei cînd lumina e mai învăpăiată și mai strălucitoare...

Îmi amintesc, scriînd acestea, de o „Primăvară la Mangalia”: un colț de șes, o împrejmuire cu pietre dobrogene și, în prim-plan, un zarzăr înflorit. După cum artista obișnuiește să dea lucrărilor sale numele stării de spirit care le-a creat, aceasta pe drept cuvînt s-ar putea chema: „Încîntare”. E aici o exuberanță, o lumină trandafirie, pe care n-o cunoaște decît primăvara în supremul ei moment de biruință.

Dar firul de mătase-i buclu-

dată cu cea pentru o mică iăvruță pe nume Codiță, extrem de simpatcă, deși cam poltronă. La vederea aparatului fotografic, cu greu a putut fi scoasă de sub pat.

În orele libere, Ioana Radu brodează. Banal, dar teribil de feminin.

Între noi, femeile

Subtitlul acesta nu ține de subiectivismul autoarei care scrie despre o femeie. Este, precum știți și dv., titlul unui spectacol al Teatrului de Revistă „Constantin Tănase”. Numele Ioanei Radu este înscris pe afiș printre vedetele spectacolului.

— Vă veți dedica teatrului de revistă și, implicit, cupletului? —

am întrebat-o în seara premiere după ce ropotul de aplauze s-potolit.

— Aș! — mi-a răspuns zîmbir malițios. Cred că este un accident. Și apoi, la vîrsta mea?!

*Am început să-mbătrînesc
Deși mai cred că mi se pare
Ce bine-ar fi să fie așa
Dar mi-e căruntă inima
Și-am început să-mbătrînesc...*

Sînt versuri din ultimul succes al Ioanei Radu. Romanța „Am început să-mbătrînesc” este un succes care — spunea ea — se îpletește cu o mărturisire.

Publicul o ascultă, îi place, aplaudă și... nu o crede.

Viorica FILIPOIU

Nu uitați! La 15 și 20 ale fiecărei luni
revista de probleme distractive

REBUS

T.A.P.L. *Piatra-Neamt*

Atențiune vizitatorilor!
Petreceți o seară plăcută la grădinile de vară

„CĂPRIOARA” și „PARCUL COZLA”
din Piatra Neamt
și grădina „TRANSILVANIA” din Bicz.

Bogat sortiment de preparate culinare, grătar special, vinuri selecționate.
Muzică — Dans.

*Cooperativa „Mecanochimica”
Bacău*

execută OGLINZI (fanteziuri, populare)

Paturi de copii și lavoare metalice
CUIERE METALICE GEN POM

Articole de menaj din tablă neagră,
zincată și cositorită.

Forme de prăjituri, diferite modele
CORPURI DE ILUMINAT (LUSTRE)
Luminări și unsoare de căruțe.

Cooperativa „MUNCITORUL” - BUZĂU

EXECUTĂ

păpuși din carton presat — dimensiunea 30 și 50 cm
MANECHINE PENTRU VITRINE
TOT FELUL DE JUCĂRII DE CARTON.

Primim comenzi și livrăm produsele noastre în toată țara, la prețuri convenabile.

*Cooperativa
„DRUM NOU”
Buzău*

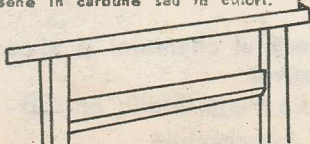
EXECUTĂ PRIN UNITĂȚILE SALE
SPECIALIZATE

*Lucrări în
arta fotografică.*

În studiourile proprii. De asemenea primim comenzi pentru fotografii în exterior și la diverse evenimente familiare.

SERVICIU FOTO ÎN STAȚIUNILE
BALNEO-CLIMATERICE

La comandă specială, executăm măriti după fotografii și reproduceri fotografice după desene în carbune sau în culori.

*Cooperativa
„TEHNICA CONFECTIEI”
Buzău*

Execută prin centrele
sale de comandă:

CONFECȚIUNI
PENTRU FEMEI,
BĂRBAȚI ȘI COPII
DUPĂ ULTIMELE
JURNALE DE MODĂ.

Primește comenzi pentru secțiile: boiangerie,
spălătorie chimică, pălării de damă și remediaj de ciorapi.

*Cooperativa
„STEUA ROȘIE” - BUZĂU*

desface prin unitățile
sale:

*bogate sortimente de prăjituri,
produse zaharoase și de patiserie.*

Primește comenzi
pentru acasă.
Serviți cu încredere
produsele noastre.

APE MINERALE

Un pahar de apă minerală, un izvor de sănătate!

Cereți la magazinele de specialitate ape minerale
de masă și medicinale.

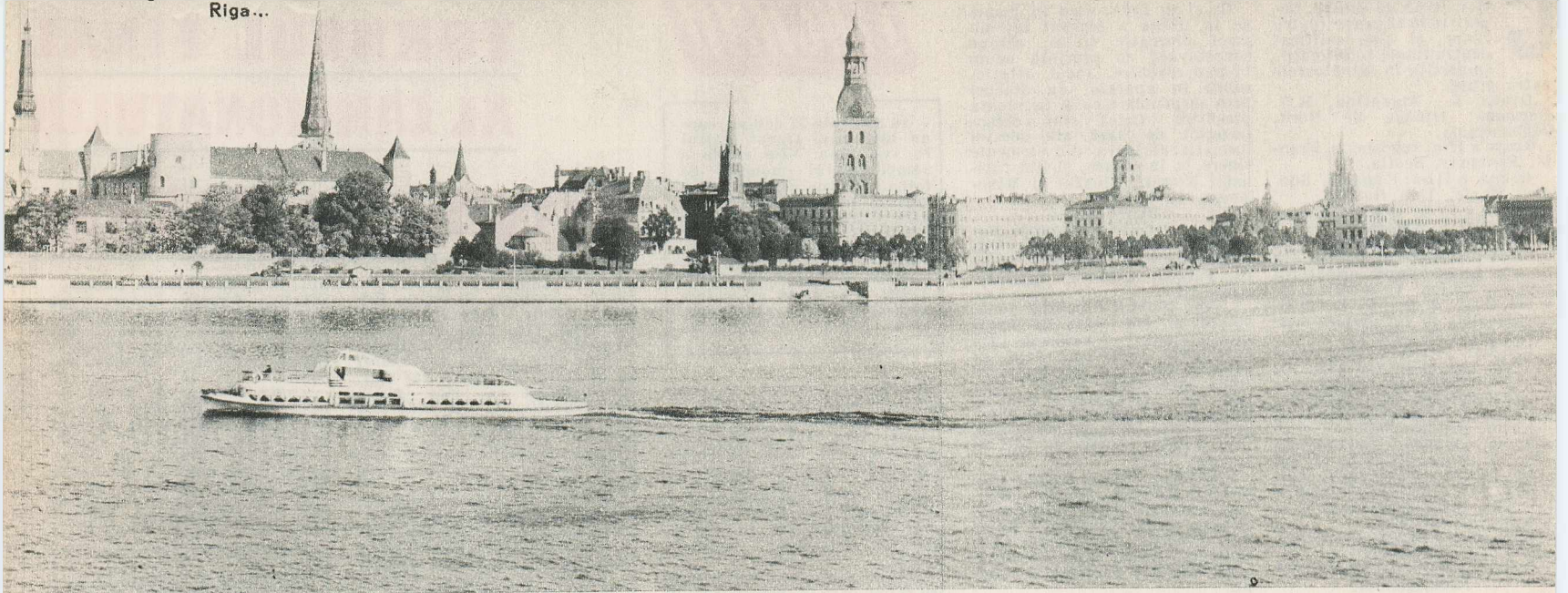
COOPERATIVA „MUNCITORUL” - BUZĂU
execută

Flori artificiale

Într-o gamă bogată de forme și culori
ÎNCHIRIAZĂ
cu prețuri convenabile
diferite toalete de zi și seară pentru nunți.

Minunat îmi apăruseră atunci cheiul Daugavei și clădirile orașului Riga...

DECADA NOUA, PRIETENI VECHI

Nu știu de ce, dar pe mine mă impresionează cel mai mult versurile. Când aud sau citesc o poezie, mă opresc dintr-o dată din orice activitate. Mă fură rima firească și mă farmecă nespusele lumii cu clocoțul de sentimente pe care înăestria poetului le a încrustat cu cerneala simțirii sale pe acea minunată și prozaică invenție omenească, numită simplu: lirică.

De curînd, în timp ce vorbeam cu un prieten, am văzut pe masa lui de lucru, scrise cu litere de masină, strofele unei poezii. Și, credincios slăbiciunii mele, am început a citi:

*„Soli voioși de primăvară
Vor veni curînd la noi:
Vînt cald, săgalnic zboară
Și ne bate-n geam cu ploaie”.*

Și încă o strofă:

*„Toată lumea-i bucuroasă
Vîntul ne-a scăpat de frig!
Cei nădrunți l-îmbie-n casă:
— Vîntule, poștește-un pic”.*

Frumos! — mi-am zis. Cîtă naturalitate! Ce vioiciune! Citind, am avut impresia că revăd aievea zilele primăverii abia trecute. Autorul, sau mai bine zis autoarea înieră necunoscută: Salomeea Neris din Republica Sovietică Socialistă Lituaniană.

Desigur că era vorba de o poezie tradusă cu prilejul Decadei Culturii Republicilor Sovietice Baltice.

Mi-am făcut, în gînd, o scurtă recapitulare... geografică: R.S.S. Estonă cu capitala Tallin; R.S.S. Letonă cu capitala Riga; R.S.S. Lituaniană cu capitala Vilnius. Am încercat să-mi închipui valurile înspumate ale Mării Baltice scaldînd tărîmurile celor trei republici surori. Și mi-am amintit de un film: „Fiul pescarului”; și apoi de altul: „Spre tărîmuri noi”. Văzusem și două filme documentare, care mă impresionaseră în mod deosebit. Minunat îmi apăruseră atunci cheiul Daugavei și clădirile orașului Riga, care se profilau în zare aidoma crenelurilor unei cetăți medievale. Universitatea din Vilnius a fost pentru mine o adevărată surpriză. Măiestria constructorilor ei mi s-a părut cu totul remarcabilă. Finețea coloanelor, proporțiile arhitectonice și ansamblul statuar amintesc de Palatul Dogilor, după cum teatrul de vară din Tartu (R.S.S. Estonă) aminteste de Arenele romane.

Atunci am făcut cunoștință pentru prima oară cu formațiunile de dansuri populare din R.S.S. Estonă, R.S.S. Letonă și R.S.S. Lituaniană. Costumele aveau coloritul unui cîmp de flori în care predomină macii. Iar cîntecele, cîntecele erau ca ale noastre; unele duioase și tînguitoare, asemenea doinelor, altele pline de foc, ca sirbele. Îmi notasem atunci și niște

Costumele estone au coloritul unui cîmp de flori, în care predomină macii. →

cuvinte ciudate cu explicațiile lor. „Lumzelis” era denumirea fluierului, „trinitas”, un fel de corn cu sunet foarte melodios, „kankles” era un interesant instrument cu coarde — și altele pe care nu le mai rețin. Desigur că le voi reîntîlni, și încă fără intermediul filmului, la spectacolul Ansamblului emerit de stat de cîntece și dansuri din R.S.S. Lituaniană, care ne vizitează cu prilejul decadei.

...Decada Culturii Republicilor Sovietice Socialiste Baltice. Iată un eveniment cultural foarte important! Important nu din pricină că putem să ne satisfacem curiozitatea pe care o avem față de cultura unui popor. Nu numai pentru că variatele manifestări culturale, pe care le prilejuește decadea, ne îmbogățesc cunoștințele și largesc orizontul nostru intelectual, nu numai spre a ne putea întări convingerea despre talentul unor scriitori de valoare a lui Vilis Lašis, al unor dramaturgi ca August Jakobson sau al unor artiști ca Tiit Kuuzik și Iadviga Petraškevičiute. Nu! Aici este vorba de ceva mai mult și mai de pret. Este vorba de prietenie; de prietenia ce ne leagă de popoarele sovietice și de adîncirea acestei prietenii pe baza cunoașterii reciproce. Și ce mijloace pot fi mai potrivite, mai cuprinzătoare decît arta, cultura?

Cînd aud despre o nouă decadă a culturii, nu pot să nu mă bucur. Și în fiecare an adaug încă una. Am avut înfi decada R.S.S. Moldovenești, apoi, în 1956, decadea R.S.S. Ucrainene, în 1957 decadea R.S.F.S.R. și acum a Republicilor Sovietice Socialiste Baltice. Și de fiecare dată fac noi cunoștințe cu prieteni vechi.

★

Am citit de curînd o poezie:
*„Soli voioși de primăvară
Vor veni curînd la noi:
Vînt cald, săgalnic zboară
Și ne bate-n geam cu ploaie”.*

Știți, cu toate că nu mai citisem nimic de Salomeea Neris pînă atunci, eram vechi prieteni.

M. MÎRZA

Ellen NIT
poetă din R.S.S. Estonă

Pe tărîmul mării

Nu-i chipeșă de loc la-nfățișare
Această neguroasă parte-a țării.
Adesea vin furtunile-n plîmbare
Sau floris mugînd, prin țerburi sare
Convoul de talazuri ale mării.

Prin furiosul baltic vînt, drumețul
Cu greu și pas cu pas pe țarm pătrunde.
Cum să-i înfrunte vîntului disprețul
Din dosul tufei de ienupăr, scunde?

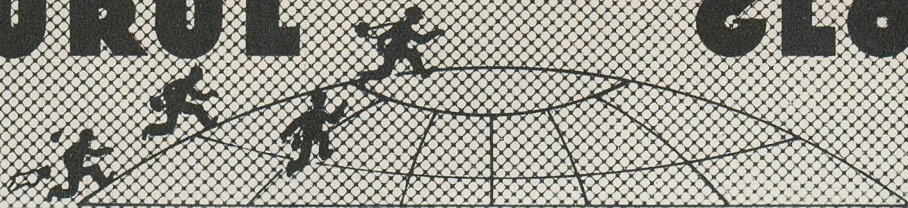
Dar oamenii de aici de așa necazuri
Își rid, cînd merg pe tărîmurile lor;
Căruntle sau negrele talazuri,
Fără trufte-acum și fără nazuri,
Se-ntînd cumînți în față-le, covor.

În rominește de V. KERNBACH

Numărul mare de cărți editate dovedește uriașă înflorire a culturii republicilor baltice sub regimul sovietic.

ÎN JURUL GLOBULUI

ARTA APLICATĂ se dezvoltă necontenit în P.D. Coreeană, bucurându-se de frumoasă apreciere și în străinătate. În fotografie, înfățișăm coreeană și câteva din lucrările realizate de ea.

CEI MAI CITIȚI AUTORI. Birourile U.N.E.S.C.O. au publicat rezultatele unei interesante statistici cu privire la autorii ale căror opere au fost cel mai mult traduse în ultimul an, în lumea întreagă. Pe primul loc se situează operele lui V.I. Lenin (cu 331 traduceri), urmate de cele ale lui Jules Verne (143 traduceri), Lev Tolstoy (134 traduceri) și Maksim Gorki (107 traduceri).

PE POANTE

Vă informăm că...

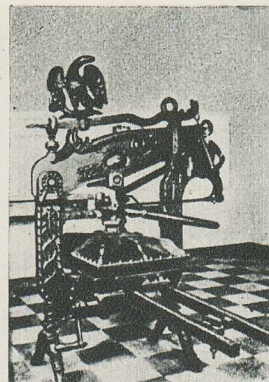
- recentul laureat al premiului Lenin, balerinul gruzin *Vahtang Ciabukiani*, artist al poporului din U.R.S.S., va prezenta în anul viitor în Anglia și Franța noua sa creație, baletul „Othello” de *Maciavariani*, a cărui coregrafie și rol titular îi aparțin.
- *Werner Egh*, cunoscutul compozitor german, creator al operei „Revizorul” inspirată de comedia lui *Gogol*, a terminat recent un balet fantastic, „Abraxas”, ale cărui personaje centrale sînt eroii dramei lui Goethe: *Faust*, *Margareta* și *Mefisto*.
- *Harald Kreutzberg*, dansatorul expresionist care acum mai bine de un sfert de veac a dat un ciclu de recitaluri și la București, a pornit de curind prin toată Europa cu un program care cuprinde o interpretare coregrafică a fanteziei „Călătorul” de *Schubert*, ca și câteva pantomime inspirate din arta music-hall-urilor.
- coregraful danez *Niels Bjoern Larsen* a creat un nou balet după basmul lui *Andersen* „Povestea unei mame”, pe muzica talentatului compozitor britanic *Benjamin Britten*.
- la Moscova, pe marele stadion Lenin, au avut loc spectacolele ansamblului vienez de balet pe gheață, care a prezentat „*Silvia*, micuța vieneză”, o feerie pe muzică de cei trei *Strauss*, *Lanner* și *Niko Dostal*.
- tot la Moscova au sosit, ca invitați ai coregrafilor sovietici, cei 100 de dansatori și muzicanți ai trupei de balet de la Opera Mare din Paris, în frunte cu primele balerine *Yvette Chauviré* și *Marjorie Tallichief*, pentru a înfățișa spectatorilor moscoviți opt spectacole pe muzică din *Glück*, *Chopin*, *Debussy*, *Ravel* și *Stravinsky*.
- un asamblu folcloric din *Columbia*, condus de coregraful *Delia Zapata Olivella*, care a vizitat anul trecut mai multe țări europene, printre care și Republica Democrată Germană, a anunțat că intenționează să revină în 1959 pentru o serie de reprezentații în țările de democrație populară.

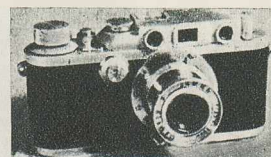
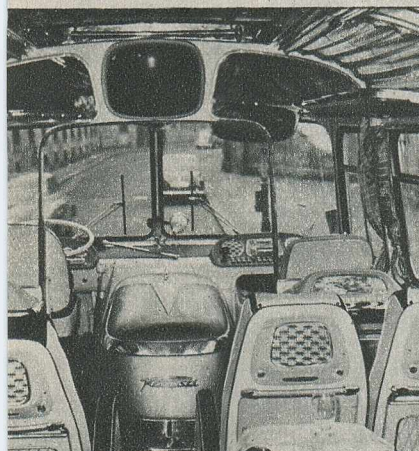
NOU ȘI ULTRA-MODERN. Autobusul cehoslovac „Skoda 706 RTO” este o îmbinare fericită a tehnicii, cu eleganța și confortul. 24 de locuri; viteză 86 km pe oră; bufet, radio, magnetofon, televizor — iată câteva din caracteristicile sale. Noul autobus a fost încercat pe ruta Praga-Bruxelles, cu prilejul Expoziției Universale '58.

DUPĂ 11 ANI DE PEREGRINĂRI, s-a întors în R.P. Ungară actorul de teatru și film *Jávör Pál*, cunoscut în întreaga lume. Iată-l — după reîntoarcerea în țară — interpretînd un rol pe scena unui teatru budapestan.

AICI A TIPĂRIT... PETȘI. Într-un muzeu din Budapesta se păstrează această presă de imprimat cu care marele poet revoluționar maghiar *Petőfi Sandor* și-a tipărit acum 110 ani în sute de exemplare poemul său, „Sculați maghiari!” cu care a dat semnalul începerii în Ungaria a marilor răscocale populare din 1848.

„**SANHAI-58**” este denumirea dată noului aparat de fotografiat, executat în R.P. Chineză.

CARE PE CARE? În Sarawak, colonie britanică din nordul insulei Borneo, luptele de cocoși sînt considerate „sport național”. Fotograful a surprins momentul culminant al unei astfel de lupte și pe spectatorii care-și incurajează „favoriții”.

RECLAMĂ TIP '58. Actrița engleză *Sheree Winton* a acceptat să facă reclamă sacului produs de una din fabricile londoneze, doar, doar și-o face și sie însăși reclamă. Privirile nedumerite ale trecătorilor nu sînt însă de loc încurajatoare...

NAVIGATORI SUI-GENERIS. Cetățeanul englez *Jim Wharram* din Manchester, însoțit de două tinere germane, a întreprins o temerară călătorie, traversînd Atlanticul pe bordul unei plute construite de el. După multe peripeții, ei au ajuns la Port of Spain (Trinidad), de unde — dacă „nava” lor va mai rezista — se vor întoarce în Europa.

REDAȚIA : BUCUREȘTI Casa Poștală 3507 of. 33
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10, Int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni : 26 lei
6 luni : 52 lei
un an : 104 lei

**Rafinăria nr. 3
Teleajen**

Fotografie de
Andrei LOVINESCU

PREȚUL 2 LEI